БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой

ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 121 (8646) | 1958 оной майн 24, суббото | Сэн 20 мүнгэн

КУРСКА ОБЛАСТИИНХИДОЙ УРЯАЕ РЕСПУБЛИКЫМНАЙ ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД ХАЛУУНААР ДЭМЖЭЖЭ, КУКУРУЗЫН ҮНДЭР УРГАСЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭНЭ

Кукурузаяа эгээл һайн болзорто тария

[М]алай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ [х]эгтэ кукурузын айхабтар ехэ ту[х]ай байһые манай республикын [кол]хоз, совхозууд һайса мэдэхэ бо[ло], тэрэнэй амтыень абаа. «Куку[рузы]н силос эдюулхэдэ үнеэд хараа [һай]са һүтэй болодог, иимэ тэжээл[һээ] һаа, малай ашаг шэмэ дээшэ[лү]лхэнь бэрхэтэйл гээшэ» гээд ку[куру]за таридаг лэ колхозой юрын [ми]лишан хэлэхэ байха. Үнэхөөрөө[шье] малдаа энэл ургамалай силос [эдю]улһэнэй ашаар хэдэ хэдэн колхо[зу]дай һү һаалгаяа эрид дээшэ[лүү]лжэ байна бшуу. Үнгэрэгшэ [жэл]дэ Прибайкальска аймагай «За[ветн]ы Ильича» колхозой олонхи һаа[ли]шад үнеэдтэ кукурузын силос эл[бэг]ээр эдюулжэ, һү һаалгаар горь[ёо] амжалта туйлаа һэн. Эндэ нү[хэр] Коркиной даадаг бригада гек[тар] бүриһөө 400 гаран центнер ку[куру]зын ногоон эшэ набша хуряа[жа] байгаа. Кукурузые иимэ һай[наа]р ургуулһан түрүүшүүл мүн [Кяхт]ын, Тарбагатайн аймагуудта [бии].

[Ур]да жэлнүүдэй дүршэл дээрэһээ [хар]ахада, манай эндэхи колхоз, сов[хоз]ууд оролдоод лэ байгаа һаа, энэ [ку]льтурын үндэр ургаса хуряажа [аба]ха байна. Энээнние тарихадаа [са]г нютагайнгаа байгаалиин эрхэ [бай]далые харалсажа, таатай зохид [бол]зорыень лэ олохо хэрэгтэй. Дан [ээ]р оройтуулжа гү, али эртэдүүл[жэ] таряа һаа, ургаса багаар абта[ха] гэжэ туршалга элеэр харуулаа. [Ба]н энэ культурые эгээл үрэжэл[тэй] наруули аад, шииг нойто элбэг[тэй] һайнаар элдүүрилэгдэһэн га[зар]та тариха шухала. Үрэһэеэ заа[ба]й томо жэжээрнь илгажа, хо[рол]р угааха, нара һалхинда байлга[жа] шанаржуулха, тарилгаяа квад[рат]но-гнездовой аргаар хэхэ, [«С]КГ-6» сеялкэ ябуулхаһаа гадна, [тэ]эр тарилсаха хэрэгтэй. Тарилга [хэ]дээ үтэгжүүлгэ оруулалсаха, [ну]лха, зүб квадрадуудые гаргаха [шух]ала. Тиигээгүй һаа, хожомынь [ургаса]ша, хүндэлөөшэнь ряд хооронд[ын] элдүүрилгэ хэхын аргагүй бо[ло]ко, ургасашье гарахагүй ха юм [бэ].

[Һ]аа хаанагүй кукуруза тарижа [эх]лхээр саг тулажа ерээ. Урда [айм]агуудтамнай наруули газарай [ш]ьһэн халажа, дулаасаба. Куда[рын] аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ [кол]хоздо 100 шахуу гектарта энэ [ку]льтура таригдаба. Тэндэ нүхэд [Ху]денов, Яглиновай комплексно аг[рег]адууд кукурузаяа саг соонь, аг[ро]техническэ заабариин ёһоор тари[жа], удаань ургасын хойноһоо зү[бөө]р харууһалжа, гектар бүриһөө [...] центнер эшэ набша хуряаха гэ[һэн] уялга абанхай. Кяхтын зарим [кол]хозуудшье энэ культура тарижа [эхи]лбэ.

[Тэр]эхэтэй хамта, олонхи аймагууд[т]р мүнөө хүрэтэр кукуруза тарил[г]а үшөө бэлэн бэшэ байһаар. Үрэ[һэй]э томо жэжээрнь илгажа, хороор [у]гаадүй, тэрэнэй ургаха шада[бар]ынь дээшэлүүлхэ хэмжээ абаагүй, [ком]плексно агрегадуудыешье эм[хидх]ээгүй, сеялкэнүүдээ хүсэд за[са]агүй байһан баримтанууд али олон ушарна. Хэтэрхэдээ зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд «кукурузаһаа өөдтэй ургаса гаранагүй» гэһэн тон буруу шалтаг дурдаад, энэ культура багаар тарихые али болохоор оролдоно, ургасыень доогуур түсэблэнэ. Сэлэнгын, Прибайкальска болон бусад зарим аймагуудта иимэ гээгдэнги, буруу һанал баримталха ябадал үзэгдэнэ. Ажаллаһанай ашые харюулжа, бүгэдэндэ мэдэрэгдэһэн үнэтэ ургамал—кукурузые тоогоошогүй боложо байгаад, тэрээн тухай элдэбын үгэ һэнгэргүйгөөр тараадаг зарим хүтэлбэрилэгшэдтэ партийна, советскэ органууд шанга сохилто үгэхэ, тарилгын талмайе хорооһон, ургасыень багадхажа түсэблэһэн ябадалтай эрид тэмсэхэ ёһотой. Колхоз, совхозуудта кукуруза ургуулха комплексно агрегадуудые эмхидхэхэ тухай КПСС-эй обкомой, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол гаранхай. Тэрэнэй ёһоор нютаг нютагайнгаа эрхэ байдалые харалсажа, иимэ агрегадуудта ажалай тусгаар түлөөһэ үгэхыень колхозуудай правленинүүдтэ һайшаагдаһан байна. Энэ тогтоолые колхознигууд, механизаторнуудта һайса ойлгуулха, кукуруза ургуулха агрегадуудые хаа хаанагүй энэ дары эмхидхэхэ шухала. Иимэ агрегадуудта саг үргэлжэ хүдэлхэ хүнүүдые томилжо, тэдэнэй харюусалгада техникыень тушаажа үгэхэ хэрэгтэй.

Үнгэрэгшэ жэлдэ зарим колхозууд кукуруза тарихадаа агротехникын заабаринуудые эбдэдэг, саашадаа ургасын хойноһоо харууһалангүй орхижорхидог байгаа. Иимэ алдууе мүнөө дабтажа огто болохогүй. Курска областиин колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй жэшээгээр нютагай эрхэ байдалые харалсажа, кукурузын хойноһоо харууһалха хэмжээнүүд манайшье эндэхи колхоз, совхоз бүхэндэ бэелүүлэгдэхэ ёһотой. Тиихэдээ тарилгые борнойлхо, ряд хоорондын элдүүрилгэ 2—3 дахинһаа үсөөн бэшээр хээд, удаань үлүү гараһан эшэнүүдые ходолжо хаяха, буртаг үбһэ түүхэ, нүхэнүүд соохи шоройень бамбайлгаха, нютагай, мүн минеральна үтэгжүүлгэнүүдээр нэмэлтэ тэжээл үгэхэ шухала. Тарилга хэхэһээ эхилээд, ургасын хойноһоо харууһалгын агротехникые бэелүүлхэ хэрэгтэ агрономуудай үүргэнь тон ехэ. Нүхэд агрономууд! Кукурузын үндэр баян ургаса комплексно агрегадуудай ургуулгадань үдэр бүри туһалха, заабари үгэхэ уялгатайт.

Курскынхидай уряае дэмжэжэ, энэ жэлдэ гектар бүриһөө 300 центнерһээ бага бэшэ ногоон эшэ набша хуряахын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсохо, кукурузаяа эгээл һайн болзорто, эрхим шанартайгаар тариха гээшэ колхознигууд, механизаторнууд, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй нангин уялга мүн. Энээнээ мэдэржэ, кукурузын түлөө хам оролсогты, нүхэд.

Финляндиин Республикын Президент Урхо Кекконен Москвада ерээд байна

[С]ССР-эй Верховно Соведэй Пре[зид]иумэй, тэрэнэй Түрүүлэгшэ К. Е. [Вор]ошиловай уряалаар Финляндиин [Респ]убликын Президент Урхо Кек[коне]н майн 22-то Москва ерээд, тэрэ [үдэ]ртөө К. Е. Ворошиловтай, Н. С. [Хру]щевтой Кремль соо уулзаа.

[П]резиденттэй хамта ерэлсэһэн [Ф]инляндиин гүрэнэй элитэ ажал[ябу]улагшад уулзалгада байлсаба. [У]улзалгын болоходо, хани халуун [х]элдөөн болоо. Финляндиин Рес[пуб]ликын Президент, тэрээнтэй хам[т]абалсаһан Финляндиин гүрэнэй [ба]он ниитын ажал-ябуулагшад [х]эй хоёрдохи хахадта В. И. Ленинэй, И. В. Сталинай Мавзолейдэ орожо, лентэ дээрэнь «Финляндиин Республикын Президентһээ» гэжэ ород, финн хэлээр бэшээтэй венок табиһан байна.

Финляндиин гадаадын хэрэгүүдэй министр П. Ю. Хюннинен майн 22-то СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкотай уулзаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов Финляндиин Республикын Президент Урхо Кекконенэй хүндэлэлдэ зорюулан, майн 22-ой үдэшэлэн Кремль соо сайлалга хэбэ.

(ТАСС).

Газар дэлхэйе тойрон дабшадаг гурбадахи хэмэл одоной ябаса тухай

[М]айн 23-най үглөөнэй 6 часта гур[бад]ахи хэмэл одон дэлхэйн бүмбэр[ые] 104 дахин тойробо. Хэмэл [одон] дээрэ тодхогдоһон научно-шэн[жэ]лгын аппаратура һайнаар хү[дэл]нэ. Научна приборнуудайнь хэ[мжэ]шэнжэлэлгэ радиотелеметри[ин] аппаратураар дамжуулагда[жа], газар дээрэ байһан телеметри[ин] станцинуудта тэмдэглэгдэн [бай]на.

Хойто широтагай 22 градусһаа урда широтагай 19 градус хүрэтэр наранай ороһон хойно, урда широтагай 38 градусһаа 60 градус хүрэтэр наранай гарахын урда тээ сэлмэг үүлэгүй байхада гурбадахи хэмэл одые, тэрэнэй ракетэ-һомые приборoор ажаглан хаража болохо юм.

(ТАСС).

Үндэр баян ургасын түлөө

Курска областиин хүдөө ажалшадай Хандалгые халуунаар һайшаан дэмжэжэ, ниитынгээ малда шэмэтэ тэжээл элбэг ехээр бэлдэхын тулада Ториин аймагай Свердловой нэрэмжэтэ артелиинхид байгша ондо Социалистическэ Ажалай хоёр дахин Герой нүхэр Гиталовай бригадынхидай (Украина) жэшээгээр кукуруза тарижа ургуулха тусхай комплексно 2 агрегат, луговодуудай 2 звено эмхидхээ.

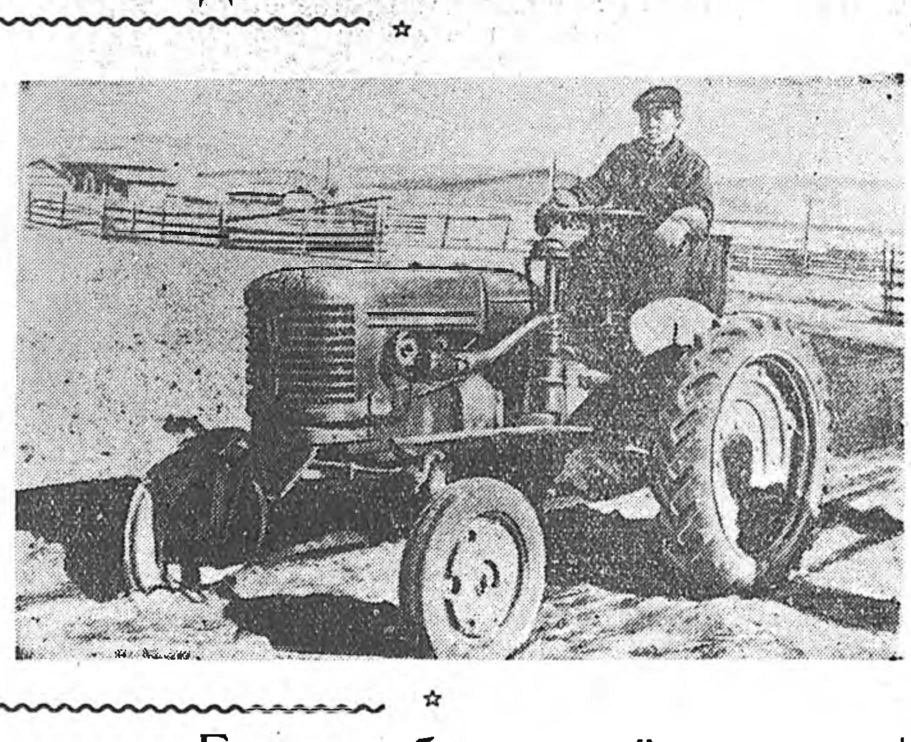
Колхозой нэгэдэхи комплексно бригадада эмхидхэгдэһэн агрегадые кукуруза ургуулхадаа яһала һайн дүршэлтэй болоһон механизатор-полевод нүхэр Д. Зайцев хүтэлбэрилхэ юм. Энэ агрегадта нэгэ «Беларусь» трактор, кукуруза тариха сеялкэ, ургасын ряд хоорондохиие элдүүрилхэ культиватор, тусхай комбайн гэхэ мэтэ машина, зэмсэг даалгагданхай. Гадна, кукуруза тарихада таарамжатай, гол горхон шадарай 80 гектар зөөлэн хүрьһэтэй газар тус агрегадайхидта таһалжа үгтөө. Урзанда, нёдондо жэлнүүдтэ энэ участогта кукуруза таригдажа, зарим газарайнь га бүриһөө 250—300 центнер хүрэтэр ногоон эшэ набша абтаа һэн.

— Энэ жэлдэ гектар бүридэнь 15—20 тонно наг шэбхэ болон суперфосфат, сульфат аммони хэжэ, газараа бүри һайнаар үтэгжүүлхэбди. Мүнөө газарнай шииг нойто ехэтэй байна. Зундаа кукурузынгаа ургасые агротехникын заабаряар уһалха, мүн ряд хоорондохииень утааша, хүндэлөөшэнь элдүүрилхэбди. Тиигэжэ манай агрегат тарилгын бүхы талмайһаа гектар бүриин 300 центнерһээ доошо бэшэ ногоон эшэ набша абаха зорилго урдаа табяа. Кукурузаяа тарижа эхилхэ аад, һаянай хүйтэншэг байжа, газарай хүрьһэн хүсэд дулаасанагүй. Иигээд дулаархадань, поли дээрэмнай буртаг үбһэн ургажа болохо. Тиимэһээ газартаа түрүүн культиваци хээд, майн 25-һаа оройтонгүй, кукурузаяа тарижа эхилхэмнай,—гэжэ агрегадые даагша нүхэр Зайцев хөөрэнэ.

Тэрэшэлэн хоёрдохи таряан ажалай бригадада эмхидхэгдэһэн комплексно агрегадые механизатор нүхэр Г. Филиппов хүтэлбэрилхэнь. Энэ агрегадта хэрэгтэй бүхы машина, зэмсэг болон эрхим һайн үрэжэлтэй 90 га газар даалгагдаа. Тус агрегадайхид дааһан газарайнгаа га бүхэнһөө гурбан зуун центнер хүрэтэр кукурузын эшэ набша хуряаха уялга абанхай.

Тиигэжэ энэ артелиинхид байгша ондо һаамхай үнеэн бүридэ 10 тонно, хонин бүхэндэ 2 тонно хүрэтэр силос дараха зорилготойгоор ажаллана.

М. Воробьев.

Базар Линхобоев трактористаар наймадахи жэлээ хүдэлнэ. Энэ хабар тэрэ колхозойнгоо гэшүүн боложо, элдэб хүдэлмэридэ ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б. Линхобоев огородой газар элдүүрилжэ байна.

А. Бадаевай фото.

Бэлэн болонхой

Энэ жэлдэ Заганай Сталинай нэрэмжэтэ артелиинхид (Мухаршэбэр) өөһэдын машина, техникын, механизаторнуудай хүсөөр хабарайнгаа эртын тарилгые агротехникын эрхим болзорто дүүргээд, оройн таряа, тэжээлэй ургамал тарижа эхилэнхэй.

Һаяшаг Курска областиинхидой һайшаалта үүсхэлые үнэн зүрхэнһөө дэмжэжэ, эндэхид кукуруза ехээр тарижа, һайнаар ургуулха, нуга сабшалангаа һайса үтэгжүүлжэ, уһалжа, үбһэ ногооной үндэр баян ургаса абахаар шиидээ.

Жэшээлхэдэ, тус колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ оройдоол 50 гектарта кукуруза тариһан һаа, байгша ондо 200 га газарта тарилга хэхэ юм. Колхозойхид кукуруза тарихын тулада эгээл һайн үрэжэлтэй, шииг нойтоор элбэг газараа таһалжа, 40 гектартань һайрамай уһа ехээр тогтоогоо, мүн тарилгынгаа талмайе гурбан зуугаад тонно наг шэбхээр үтэгжүүлээ. Гадна, минеральна үтэгжүүлгэ ехээр бэлдэнхэй. Эдэ үдэрнүүдтэ кукурузынгаа үрэһэ томо жэжээрнь илгаад, нара һалхинда шанаржуулна. Тарилга хэхэдээ үрэһэеэ хородохо гранозан, гексахлораншье бии. Мүн үрэһэеэ тариха зуураа, газараа үтэгжүүлхэ нэгшээгдэһэн наг шэбхэ горьтойгоор бэлдээ. Тиигэжэ колхозойхид кукурузын тарилгада гүйсэд бэлэн болонхой.

— Урда жэлнүүдтэ энэ культурые һайнаар тарижа шадаагүй дээрэһээмнай биратай ургаса абтадаггүй һэн. Мүнөө жэлдэ хоёр зуун га тарилгынгаа 120 гектарынь квадратно-гнездовой арга хэрэглэжэ гараар тарихамнай. Үрэһээ тариха зуураа, нүхэн бүридэ 150—200 грамм нэгшээһэн шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ, 0,5—1 литр уһа хэхэбди. Тарилгаяа майн 25-да эхилээд, июниин 5-да дүүргэхэбди. Зундаа ургасын ряд хоорондын газар һайнаар элдүүрилхэ, уһалха байнабди,—гэжэ колхозой агроном нүхэр Максимов хөөрэнэ.

Эндэхид байгша ондо кукуруза тариһан газарһаа эшэ набша ехээр хуряажа, нёдондонойхиһоо дүрбэ дахин үлүү силос бэлдэжэ, һаамхай үнеэн бүридэ дунда зэргээр 10 тонно силос дараха уялга абанхай.

Гадна, тус колхоз 500 га газарта тэжээлэй наран сэсэг тариханъ. Тэрэнэйнь 200 гектарынь зундаа малда ногоон тэжээл болгогдохоор хараалагдана. Мүн ногоон тэжээл болохо 200 га зелёнко, поли дээрэнь гахайда эдюулхээр 20 га хартаабха, 20 га газарта горох овёстой холижо тариха юм.

Тэрэшэлэн эндэхид малдаа урда жэлэйхиһээ һураггүй ехээр үбһэ тэжээл бэлдэхэ зорилготой. Колхозой комплексно бригадануудай луговодуудай звенонууд нуга сабшалангаа уһалха, үтэгжүүлхэ хүдэлмэри үргэнөөр хэнэ. Бүхыдөө сабшалан дээрэ 1800 тонно наг шэбхэ гаргагдаа. 1240 гектар газар нэгэ дахин уһалагдаа. Тиигэжэ артелиинхид бүхы сабшалангай га бүриһөө 10 центнер ургаса абажа, нёдондонойхиһоо дүрбэ дахин ехэ үбһэ тэжээл бэлдэхын түлөө шармайн оронхой.

М. Фалилеев.

Түсэбөө дүүргэбэ

МУХАРШЭБЭР. (Телефоноор абтаба). Аймагай колхозууд хартаабха тарилгада жэгдэрэн оронхой. Мүнөө зарим колхозууд хартаабха тарилгаяа дүүргэжэ байнхай. Эндэхи «Победа» колхоз майн 19-нэй мэдээгээр 80 га газарта хартаабха тарижа, түсэбөө дүүргээ. Хартаабха таридаг «СКГ-4» гэжэ тусхай машинын агрегадай тракторист Г. Варфоломеев, машинист Н. Баландин гэгшэд үдэртөө 5 гектарта хартаабха тарихын орондо 10 гектар хүрэтэр тарина.

Мүн аймагай «Үнэн» колхозойхид хартаабха тарилгаяа дүүргэнхэй.

Манай корр.

Хартаабха, огородой эдээ, свёкло тарилга тухай

1958 оной майн 20-ной мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймаг	Хартааб-ха	Огоро-дой элеэн	Сахарай свёкло
Б.-Кударын	25,7	20,4	—
Бичурын	11,8	0,8	68,2
Зэдын	1,2	3,3	—
Заиграйн	4,1	0,7	—
Иволгын	36,8	1,8	—
Кабанскын	—	10,8	—
Хэжэнгын	2,9	1,4	—
Кударын	39,5	5,0	59,7
Кяхтын	39,5	—	—
Мухаршэбэрэй	45,8	12,0	64,6
Прибайкальска	2,4	3,7	—
Сэлэнгын	7,5	—	—
Тарбагатайн	45,4	4,5	—
Ториин	23,3	10,0	—
Түнхэнэй	2,7	0,8	—
Хоринн	24,5	—	—
СОВХОЗУУД:			
Борьёогой	61,1	10,0	—
Яруунын	4,0	30,0	—
Кяхтын	50,0	—	—

Бусад аймагууд хартаабха болон огородой эдеэ тарижа эхилээдүй.

Ниитынгээ малда тэжээл элбэг ехээр бэлдэе

Колхозно байгуулалтые улам саашань хүгжөөхэ, МТС-үүдые хубилгаха тухай КПСС-эй ЦК-гэй февральска Пленумэй тогтоолоор зоригжон, манай республикын колхозууд энэ жэлдэ һү һаалтые 37 процентээр, совхозууд—51, мяха абалгые—37, нооһо хайшалалгые 32 процентээр дээшэлүүлхэ, эбэртэ бодо малай тоо толгой 7,6 процентээр, тэрэ тоодо үнеэдые—14, хонидые 33 процентээр олошоруулха гэһэн социалистическэ уялга абанхай. Ниитынгээ малда бардам хүрэхөөр бүдүүн, шэмэтэ тэжээл элбэг дэлбэгээр бэлдээ хадаа энэ хүндэтэй, харюусалгатай зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлхэбди. Тиимэ арга боломжо колхоз бүхэндэ бии.

Мүнөө үедэ манай республикын колхоз, совхозууд сабшалангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 5—6 центнер үбһэ абана гээшэ. Харин түрүү бригаданууд, дүй дүршэл ехэтэй луговодууд 20—30 центнер һайн шанартай үбһэ гектар газарһаа абана. Нёдондо ган гасуур жэл байбашье һаань, Иволгын аймагай «Улаан Оронго» артелиин луговодууд нүхэд Л. Хэшэгтуев, У. Жапов, Т Ринчинов, Б. Дылгыров гэгшэд 150 гектар сабшалангай га бүриһөө 18—22 центнер, һайнаар үтэгжүүлһэн 8 гектарһаа га бүриин 85—85 центнер үбһэ хуряагаа һэн.

Жэлһээ жэлдэ наг шэбхэ ехээр тараажа, сабшалангаа һайнаар үтэгжүүлдэг, һубаг малтажа, хаалта хэжэ, хаһа саг соонь хэдэн дахин уһалдаг колхозууд үбһэ ногооной иимэ элбэг баян ургаса абадаг бшуу.

Мүн үбһэ ногооной ёһоор гарадаггүй, һөөг бургааһанда даруулшаһан гү, али болдогтой газарые сэбэрлэжэ хахалаад, тэжээлэй культурануудые тарибал һайн ургаса ургадаг юм. Иимэ газартаа жэл бүри ганса зелёнко тарижа байнгүй, 2—3 жэл болоод лэ люцернэ, клевер болон олон жэлэй бусад ногоо холижо, июниин һүүлээр гү, али июлиин эхеэр тарихада, удаадахи жэлнүүдтээ һайн ургасатай сабшалан болохо юм.

Гансал үбһэ ногоогоор тэжээхэдэ малай ашаг шэмэнь эрид дээшэлнэгүй гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Шэмэтэ тэжээл үнеэ ехээр һү оруулдаг, мал таргалуулдаг. Тиимэһээнь мүнөө жэлдэ үнеэн бүхэндэ 10 тонно, эхэ хониндо 2 тонно хүртэхөөр силос бэлдэхэ ёһотойбди.

Кукуруза хадаа шэмэ ехэтэй, эгээл һайн силосно ургамал бшуу. Манай республикын оршон байдалда шииг нойто ехэтэй, үрэжэлтэй һайн газарта кукуруза тарижа, зундаа ряд хоорондын элдүүрилгэ зүбөөр, оролдосотойгоор хэбэл, баян ургаса абтаха гэжэ түрүүшүүлэй дүй дүршэл элитээр харуулна. Үнгэрэгшэ жэлдэ Прибайкальска аймагай «Заветы Ильича» колхоздо В. М. Коркиной хүтэлбэрилдэг комплексно бригада 10 гектар кукурузын га бүриһөө силос дараха 470 центнер эшэ набшаһа абаһан байна.

Энэшье, мүн бусадшье олон жэшээнүүд хадаа манай республикын колхоз, совхозуудта кукурузын силос дараха эшэ набшаһа ехээр ургуулжа боломоор гэжэ гэршэлнэ. Харин иимэ шухала хэрэгтэ хайхарамжагүйгөөр хандаһан газартал кукуруза муугаар ургадаг гээшэ.

Баян ургаса абахын тулада кукурузые наруули, һалхигүй нэмэри, аргатай һаа, уһалууриин һайн газарта тариха хэрэгтэй. Тиимэ газарта таряа һаа, эшэнь сагтаа гаража, түргөөр ургаха бшуу. Силос дараха эшэ набшаһа ехээр абахын тула энэ ургамалые квадратно-гнездовой аргаар таряад, нүхэн бүридэнь 5—7 орооһо хаяхада, үдхөөр ургадаг юм. Мүн ряд хоорондонь 40—45 сантиметр зайтайгаар тарихадашье, яһала һайн ургаса абтадаг гээшэ.

Манай Бурят-Монголдо «Воронежско—76», «Харьковска—23» сортын кукуруза таряа һаа, таарамжатай байха. Теэд иимэ сортын үрэһэ хүрэнгэ манай республика тон багаар абадаг байна.

Кукуруза ургуулхатаяа хамта, мүн наран сэсэг, хартаабха, корнеплод, викэ, люцернэ, клевер болон тэжээлэй бусад ургамал ехээр тарижа, ургасыень бүхы хэмжээгээр дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Мүн кукуруза, горох, овёс гурбые гү, али наран сэсэг овёстой холёод тарихада малай һайн тэжээл болохо.

Наран сэсэгэй эшэ набшаһан шэмэтэй һайн силос болодог. Энэ ургамал хабар, намарай хюрууда сохигдоходоо тиимэ бэлээр хүлдэдэггүй. Тиимэһээ манай республика дотор наран сэсэг тарибал һайнаар ургаха байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ Ториин аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой 4-дэхи комплексно бригада 23 гектар наран сэсэгэй га бүриһөө 236 центнер силосэй эшэ набшаһа абаһан байгаа.

Газарай шииг нойтоной хаташоогүйдэ, эртын тарилга дүүргэмсээрээ наран сэсэг тарихада эгээл һайн хаһань гэжэ түрүүшүүлэй дүй дүршэл харуулна. Мүнөөшье жэлдэ энэ ургамалые һаядаа тарижа дүүргэхэ хэрэгтэй.

Хартаабха гахай тэжээхэ, һаамхай үнеэдтэ эдюулхэдэ шэмэтэй һайн тэжээл юм. Һайнаар элдүүрилжэ, үтэгжүүлһэн пар дээрэ квадратно-гнездовой аргаар хартаабха тарихада баян ургаса абтадаг. Бүхэли зундаа энэ ургамалые оролдосотойгоор харууһалжа, буртаг үбһэндэ даруулангүйгөөр, ряд хоорондынь газарые хоёр дахин элдүүрилээ һаа, гектар газарһаа 200—250 центнер хартаабха абажа боломоор.

Мүн республикымнай олохон колхозууд тэжээлэй корнеплодой баян ургаса хуряадаг болонхой. Нёдондо жэлдэ Бичурын аймагай «Ленинский путь», Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ, «Гигант» колхозууд 300—285—250 центнер турнепс гектар бүриһөө абаа. Энэ ургамалые республикын хойтошье аймагуудта тарихада баян ургаса абтадаг. Мүн урда аймагуудта малай шэмэтэ тэжээл болгон тыквэ, кабачки, тэжээлэй арбуз тариха арга боломжо бии.

Республикымнай колхозууд, совхозууд энэ жэлдэ малдаа нёдондонойхиһоо 3—4 дахин ехээр тэжээл бэлдэхэ аргатай. Техникэ худалдан абаһан олон колхозууд хабарай тарилгын үедэ тэрэнээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа байна. Таряанай, тэжээлэй ургамалай ехэ ургаса абажа, ниитынгээ малда элбэг хүрэхэ тэжээл бэлдэхын тула колхоз, совхоз бүхэн агротехникын түрүү арга нэбтэрүүлэн, газар таряалангаа улам һайнаар эрхилхэ зэргэтэй. Тиигээл хадаа мал ажалһаа абтадаг ашаг шэмын хүн бүхэндэ хүртэсөөр Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн бүгэдэарадай тэмсэлдэ өөрынгөө хубитые оруулха гээшэбди.

И. Михайлов, БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерствын ахалагша зоотехник.

Һайнаар ажаллаад, культурнаар амарха хэрэгтэй

Мал, тарян ажалайнгаашье талаар «Эрдэм» совхозой 3-дахи отделени тэндээ эгээн томохониинь юм. Эндэ хони үсхэбэрилгэ һүүлэй үедэ илангаяа һайн ябажа байна. Юуб гэхэдэ, комсомолшуудай болон залуушуулай олонхидынь отаранууд, гүүртэнүүд дээгүүр ажаллана. Жэшээлхэдэ, М. Ринчиновагай даажа байһан отарада комсомолшууд М. Казаков, Д. Жигмытдоржиева, Н. Казаков, коммунист Чимитовэй даажа байһан отарада — Н. Дугаржапова, А. Дугаржапов, коммунист Ш. Цыбиковэй даажа байһан отарада— Д. Шоенов, Б. Лудупова гэгшэд хүдэлдэг. Энэ мэтээр бусадшье отарануудта 1—1, 2—2 комсомол-залуушуул ажалланад. Эдэ комсомолшуудай зариманиинь хэдэн жэлэй турша соо хүдэлжэ, дүй дүршэл ехэтэй болонхой.

Ургажа ябаа хүрин улаан, хүдэр шииираг хүбүүд, басагад—комсомолшууд ямарханууд амжалтануудые туйлажа байна хаб. гээд хараад үзэе. Тэдэнэй олонхинь хурьгашадаар хүдэлхэ зуураа, түл абалган соогуур горьтой юумэ хээ. Жэшээлхэдэ, Д. Жигмытдоржиева, Н. Казаков гэгшэд 100 эхэ хонинһоо 112, Б. Лудупова—103, Л. Цыренгармаева—102, Б. Гармаев—101 хурьгадые гэхэ мэтэшэлэн абаад, гансашье гарзагүйгөөр, тарган тобироор харууһалжа, тэдээндэ түрүүшын ногооной амта шэмхүүлжэ эхилэнхэй. Тус отарануудта түл абалга үшөөл үргэлжэлһөөр.

Саашань 1-дэхи фермэ дээрэ хүдэлэгшэдые абаад үзэе. Комсомолка Анна Камбарова 25 толгой тугал өөртөө даажа абаад, тэдэнээ һайнаар хаража, нэгэшье гарза хоролтогүйгөөр ехэнүүд болгожо байна. Мүнөө тэдэнь хэнзэ муу буруудһаа мантагарнууд, һайнууд. 25 толгой тугал нялха нарайһаань абаад, нэгэ нэгээрнь угжажа эдеэлүүлхэ гээшэ тиимэшье бэлэн бэшэ бшуу. Теэд Анна зориг түгэлдэр, шадамар бэрхэ хадаа балай ехэ ядаагүй.

— Тугалнуудайнгаа нарай байхадань би халтад лэ гээ һаа, бүхэли һүниндөө унтангүй эрьежэ, манажа хоногшо һэм,—гэжэ Анна хөөрэнэ.

Һаамхай үнеэдые адуулагша комсомол хүбүүн Намсараев хоёрхон жэлэй саада тээ арбадахиие дүүргээд, партиин уряагаар түрэл колхоздоо ерэжэ, эгээн холын гүүртэдэ (Хабшараанга) гаража хүдэлөө һэн. Түрүүшын үедэ Намсараевта хүндэшэг байбашье, эсэн сусангүй, бүрил шандааһаяа шангадаа, тодхолынь олоо бэлэй. Колховой правлениин, парторганизациин зүгһөө Намсараев нэгэнтэ бэшэ мүнгэн шанда, һайшаалда хүртэһэн байха. Нёдондо колхозойнгоо «Эрдэм» совхозтой хамтараад байхада, малшан болохом гэһэн мэдүүлгэ тэрэ дары Намсараев баряа бэлэй. Тэрэ гэһээр мүнөө болотор мал ажалай 1-дэхи фермэ дээрэ һаамхай үнеэдые адуулжа байха зуураа, һайнаар бэлцээжэ, малайнгаа ашаг шэмые үдэр бүхэндэ дээшэлүүлнэ. Фермын һаалишад үнеэн бүхэнһөө хахад пууд һү һааха гэһэн уялгаяа үлүүлэн дүүргэжэ байнад. Ажал хүдэлмэридөө һайн амжалта туйлажа, Намсараев комсомолой айкомой грамотаар шагнагдаһан байна.

Хабарайнгаа тарилга хаһа болзор соонь дүүргэхын тула 10 гаран шэнэхэн «ДТ» маркын тракторнуудай тараалангай полинууд дээгүүр гараад, үдэр һүнигүй хүнхинэжэ байхадань, халаанай трактористнууд олон хэрэгтэй болоо һэн. Тиихэдэнь мал ажал дээгүүр хүдэлжэ байһан тракторист мэргэжэлтэй комсомолшууд тэрэ дары тараалан дээрэ гараба. Жэшээлхэдэ, хонишон Михаил Казаков халаанай тракторист болоод хүдэлхэ зуураа, нормоёо 120—130 процент дүүргэжэ байна. Сэрэгэй албанһаа табигдаһан комсомол Анатолий Тарбагоев тракторист болоод, амжалтатайгаар ажаллажа байна. Энэ мэтээр хабарай тарилгада бусадшье олон комсомолшууд, залуушуул унаһан малгайгаа абангүй оролдолго хүсэеэ гүйсэд гарган хүдэлнэ. Мүн барилгын ажалдашье комсомолшууд эдэбхитэйгээр хабаадана. Тус отделенидэ шэнэ типовой клуб ба бусад барилга хэгдэжэ захаланхай. Тэндэ комсомолшууд Б. Жалсанов, И. Нимаев, Вл. Дагбадоржиев ба бусад эршэтэйгээр хүдэлжэ байна. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, отделениин 40-өөд шахуу комсомолшууд барагсаан гол шухала ажалда ябана.

Комсомолшууд болон залуушуулые зүбөөр хүтэлбэрилжэ, ажал хүдэлмэри дээгүүр таарамжалтайгаар хубаан табиха тушаа партийна (секретаринь нүхэр Д. Д. Цыренов), комсомольско (секретаринь нүхэр Вл. Шойдонов) эхин организацинууд горьтой анхарал табина.

Комсомолшууд ажалда эрхимүүд байхаһаа гадуур, ниитын дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадажа байдаг.

Һайн юумыень хэлэхынгээ хажуугаар, харгыдань торсолдон һаад хэжэ байдаг дутуу дунданууд тухай хэлэхэ шухала.

Тус отделениин залуу, ургажа ябаа хүбүүд, басагад—комсомолшууд-залуушуулай үргэн далайсатайгаар хүдэлжэ байхадань, тэдэнэй ажалаа дүүргээд, амарха сэнгэхэ аргань ямар хаб гээд хараад үзэе.

Сүлөөтэй сагтаа залуу зомнай амарха сэнгэхэ аргагүй дуратай ха юм. Шэнэхэн газетэ, журнал уншаад, шатар, доминогоор тулалдаад, ёохор, танцашье наадаад абаха ухаангүй дуратай бшуу. Энээниие наһажаалшье болоһон зон өөһэдөө баһал залуу ябаһанаа мэдэржэ ойлгохол аабза гэжэ һанагдана. Тиимэһээ хүдөөгэй культурын гуламта болохо — клуб, тэрэнэй ажал тушаа ябууд хэлээд абаха һанаатайб. Тус отделениин клуб энээнһээ урагша яһалал гэмгүй хүдэлжэ байдаг аад, мүнөө нэгэ заа тулюуршаг болоод байна. Мал ажалай фермэнүүд, полевой станууд дээгүүр амжалтануудые туйлахыень ажалшадые уряалһан, мүнөөнэй байдалай эрилтэдэ таарахаар лозунгнууд, плакадууд үшөөл хоморшог. Кино, наадан үсөөн харуулагдана. Эдэ дутагдалнуудаа дары усадхахын тула аймгүйсэдкомой культурын таһагайхид, мүн совхозой парторганизацишье хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдагдана.

Бато-Мунко Содномов.

Мухаршэбэр.

Мухаршэбэрэй «Эрдэм» совхозой эхэ хонидой отарын ахалагша хонишон Гарма Мошуев энэ жэлдэ 100 хонин бүриһөө 150 хурьга абаха уялга абаһан юм. Мүнөө 390 эхэ хонинһоо 524 хурьга абаад, 70-аад хони үрэжүүлээд байна. Тиигэжэ хамтадаа жэлэй дүүрэтэр үшөө 200-гаад хурьга абаха байна. **Зураг дээрэ:** Гарма Мошуев.

И. Муниовой фото.

Үгэдөө хүрэхэ хонишон

—Болдогоймнай хойто отарын хони, хурьгад үдэсэ муутай, өөдэлнэгүй. Ямар хэмжээ абалтайб?—гэһэн хөөрэлдөөн Закаменай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой правленидэ нэгэтэ бэшэ гарадаг байгаа. Тэрэ үедэ колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Б. Б. Хубанов), партийна организаци (секретаринь нүхэр Б. Б. Ринчинов) мал ажал дээрэ эдэбхи үүсхэлтэй залуу хүнүүдые олоорнь, зоримгойгоор табижа эхилһэн юм.

Дурсагдагша Болдогой хойнохи эхэ хонидой отарада хүдэлхөөр залуу хонишон Жамса Бадмаев эльгээгдээ һэн. Нүхэр Бадмаев нэгэ жэл эрьенүүдые хаража, зарим тэды дүршэлтэй болобошье, эхэ хонидые харууһалха шадабари багатайшаг байгаа. Тиигэбэшье харюусалгаяа һайнаар ойлгоһон Жамса Дымчикович түрүүшынгээ жэл малай үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлдэхэ гэжэ оролдоо.

Хонидой хурьгалхада шэнэ түл кошарно-базова аргаар түлжүүлхэ байра түхеэржэ дулаалаа, хурьгадта, хурьгалһан хонидто эдюулхэ һайхан үбһэ болон бусад тэжээл хүсэд хүрэхөөр бэлдээ һэн. Эдэ бүгэдын ашаар үбэлжэлгэ һайнаар үнгэргэгдөө.

Хонидые хэнзэлүүлдэг болохо тухай Хориин аймагай «Улаан Одон» колхозой хонишодой Хандалга-бэшэгтэй танилсаад байхадаа, Жамса Бадмаев 100 эхэ хонин бүриһөө 150 хурьга абаха, хонин бүриһөө 2,2 килограмм нооһо хайшалха уялга абаһан юм. Мүнөө бүхы 300 толгой хонинһоо 337 хурьга абаад, бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ байна. Хэнзэлхэ 114 хонин ороондо оруулагдаад, тусгаар харууһанда байна.

Жамсын дүү Мария нёдондо жэл 7 класс дүүргээд хурьгашан боложо ошоһон юм. Мүнөө тэрэ басаган хурьгадые харууһалха шадабаритай болоо. Мүн дүршэлтэй хонишон Юмжир Доржиева Долгоржаб басагантаяа хони ээлжээлэн адуулдаг, харууһалдаг.

—Колхозой правлени ажалта үдэртэмнай мүнгэ, эдеэ хоол үгэнэ. Нүүдэл наймаашье эмхидхэгдэнхэй. Колхозой центрһээ 10 гаран модоной газарта байдагшье һаа, шэнэ газетэ саг соонь абадагбди, агитатор нүхэр А. Хамаевай хөөрэлдөө үе үехэн болоод лэ шагнадагбди. Юрэдөөл бидэндэ анхарал, оролдолго яһалал гаргагдана гээшэ,—гэжэ нүхэр Бадмаев хөөрэнэ.

Энэ жэл хэнзэлхэ хонидто, эртыншье хэнзэшье хурьгадта эдюулхын тула 8 гектар зелёнко отарадаа дүтэхэнэ таряа. Буусынгаа үбһэ ногооной ургаса дээшэлүүлхын зорилгоор 50 тонно наг шэбхэ гаргаа. Иигэжэ залуу хонишон Жамса Дымчикович Бадмаев абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Д. Аюшеев.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Газетэ, журнал захилгые түргэдхэхэ

Байгша оной үнгэрһэн хахад жэлэй туршада республикымнай ажалшадай дунда газетэ, журнал тараалга яһала һайнаар ябуулагдажа үнгэрөө һэн. Нёдондонойхидо орходоо 18 мянган хэһэг газетэ, журнал олоор захигдаһан байна. Нютагай партийна, советскэ органуудай хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанай ашаар Баргажанай, Зэдын, Түнхэнэй, Хэжэнгын, Мухаршэбэрэй, Торнин аймагуудта хэблэл тараалга илангаяа һайнаар үнгэрөө. Мүн газетэ тараагшад ниитынгээ даалгабарида харюусалгатайгаар хандажа, арад зоной дунда олон газетэ, журнал тарааба.

Теэд газетэ, журнал захилгын болзорой дүүрэхэ дүтэлбэшье, энэ жэлэй хоёрдохи хахадта хэблэл тараалга бирагүйгөөр үнгэржэ байнхай. Закаменай, Кударын, Яруунын, Ахын аймагуудай, Улан-Удэ городой хэлхеэ-холбооной хүдэлмэрилэгшэд энэ шухала хүдэлмэриие ехээр унжагайруулна. Тиихэдэ зарим эмхи зургаануудай, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд элдэб шалтагаан урдаа барьяад, энэ хүдэлмэридэ ямаршье анхаралаа табинагүй. Газетэ, журнал тараалга, илангаяа хүн бүхэндэ захюулгын талаар муугаар эмхидхэгдэнэ.

Колхоз, совхозуудай полинууд дээрэ ажаллажа байһан механизаторнуудай, гүүртэ, отарануудтахи малшадай, холын участогуудтахи модо бэлэдхэлшэдэй дунда хэблэл хангалтагүйгөөр тараагдана. Ажалшадай дунда илангаяа тусхай һалбаринуудай, «Сельское хозяйство», «Лесная промышленность», «Учительская газетэ», «Литература и жизнь» газетэнүүдые тарааха талаар ойлгууламжын хүдэлмэри тоншье муугаар ябуулагдана. Энээнһээ боложо, дурсагдаһан газетэнүүдые тарааха түсэб. үнгэрһэн хахад жэлэйхидэл мүн лэ таһалдалда орохоёо байна. Тиихэдэ үндэһэн хэлэн дээрэ гарадаг газетэ, журнал ажалшадай дунда тараалга урда һаранuудайхи мэтэ хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

Жэлэй хоёрдохи хахадта колхознигуудай бүлэ бүхэн, хүдэлмэришэд болон албахаагшад газетэ захингүй үлэхэ ёһогүй. Хэблэл захилгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ хэрэгтэ колхозуудай, эмхи зургаануудай, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа ехээр хандуулха зэргэтэй. Энээн тушаа мүн нютагуудтахи партийна, советскэ организацинууд анхаралаа табиха бэзэ.

П. Разницын,
хэлхеэ холбооной управлениин хэблэл тараалгын таһагай начальник.

Магазинай хүдэлмэри һайжаруулха

Манай колхозой ажахын гол һалбари мал ажал юм. Олонхи колхознигууднай адууһа малаа харууһалжа, колхозой центрһээ холуур хэдэн арбаад модоной газарнуудта ажаһуудаг. Тиимэ газарнуудай нэгэн Улзар тосхон болоно. Эндэ мал ажалай гүүртынхид, бусадшье колхознигууд ажаһуудаг. Эндэхи зониие үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар таһалгаряагүй хангажа байхын тула тусхай магазин Доодо-Ториин сельпо Улзарта нээһэн юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо нилээд сагай үнгэрбэшье, магазинда ёһотой худалдаа наймаан эмхидхэгдээгүй. Тэрээнһээ боложо ажалшадай эрилтэ саг соогоо хүсэдөөр хангагданагүй. Энэ магазин ехэнхи сагаа хаалтатай байдаг. Байгша оной эхинһээ хойшо элдэб шалтагаанаар эндэ аяар гурбан наймаалагша һэлгэгдээ.

Мүн магазинай хаа-яа нээгдэбэшье, хүдөө зондо түрүүшын ээлжээндэ хэрэгтэй эд бараан худалдаанда гаргагдадаггүй байна.

Сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Ершов магазинайнгаа хүдэлмэриие һайжаруулжа, малшадай эрилтые хангаха тухай һанаагаа зобоногүй. Иимэ байдалые саашадаа тэсэшэгүй. Энээн тушаа Ториин аймпотребсоюзай хүтэлбэрилэгшэд зохихо хэмжээ абаха зэргэтэй.

Б. Буянгуев,
«Улаан-Тори» колхозой гэшүүн.

Түргэдхэбэл һайн

Түб хото—Улан-Удэдэмнай асфальто-бетонно завод баригдажа, городой үйлсэнүүдые асфальтаар хушалга механическаар хэгдэдэг болоһонһоо хойшо горьтой хүдэлмэри хэгдээ. Һүүлэй үедэ городой Ленинэй, Смолиной үйлсэнүүд һэльбэн заһагдажа, зарим газарнуудынь асфальтаар шэнээр хушагдаба. Һаяхан Сталинай үйлсын хахадынь асфальтаар һайн шанартайгаар хушагдаа. Мүнөө Трактовая үйлсэдэ энэ хүдэлмэри хэгдэжэ байнхай.

Гэхэтэй хамта, асфальтаар харгы хушалга үшөөл удаанаар ябуулагдана. Асфальто-бетоной дутууһаа боложо, хүдэлмэришэд, асфальт нягтаруулха механическа катогууд заримдаа миин байна.

И. Иванов.

Тобшо дохёо

✪ **«Ошон» колхозой правлени** (Мухаршэбэр) барилгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхаар хараалаад, хэдэн олон дархашуулһаа бүридэһэн тусхай бригада үшөө үбэл байхада эмхидхэһэн юм.

Гэбэшье, тус бригадынхид мүнөө болотор ямаршье хүдэлмэри хэжэ эхилээдүй байһаар.

Ч. Дабажалсанов.

✪ **Сэлэнгын аймагай Энгельсын** нэрэмжэтэ колхозой центртэхи эмнэлгын пунктые даагша нүхэр Малапура өөрынгөө уялгые хангалтагүйгөөр дүүргэнэ. Тэрээнһээ боложо, колхознигуудта саг соо эмнэлгын туһаламжа үзүүлэгдэнэгүй.

В. Тугутов.

✪ **Улан-Удын Трактовой үйлсын 5-дахи номерой 4 дабхар гэрэй доодо дабхартань** горпромторгын 72-дохи магазин байрладаг юм. Магазинай хүдэлмэрилэгшэдэй ариг сэбэрые сахидаггүй дээрэһээ энэ гэрэй хашаа соо хододоо муухай байдаг. Энээниие сэбэрлэхэ тушаа оло дахин хөөрэлдөөн болобошье, биратай юумэ хэгдэнэгүй.

И. Иванов.

✪ **«Улаан Бургалтай»** (Тори) колхоздо хоёр жэлэй саана баригдажа эхилһэн бани мүнөө болотор дүүргэгдээгүй. Бани соо орохоодо хүнэй һууха һандали, хубсаһанай үлгүүр г. м. үгы байдаг. Пеэшэнгынь муу дээрэһээ халадаггүй, хүйтэн байдаг.

Г. Шарапов.

Бурят хэлэн дээрэ харуулан ойлгуулха зүйл юундэ хомор бэ?

Харуулан ойлгуулха агитаци гээшэмнай хүн зониие коммунистическэ үзэл сурталаар, Совет эхэ орондоо хизааргүй дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хүсэтэ зэбсэг гэжэ бултанда мэдээтэй. Уряа лозунгнууд, плакадууд, бюллетень ехэнхидээ ород хэлэн дээрэ хэблэгдэдэг заншалтай.

Тиимэһээ һүүлэй үедэ Улан-Удын аймагуудай түбэй газарнуудһаа байтагай, колхоз дээгүүршье харуулан ойлгуулха зүйл үндэһэн хэлэн дээрэ үсөөншэг боложо байна.

Харуулан ойлгуулха агитаци гээшэмнай ойлгууламжын хүдэлмэриин нэгэ шухала зүйл болоно. Тиимэһээ, энэ хүдэлмэриин ашэ үрэтэй байхын тулада үндэһэн бурят хэлэн дээрээ зураглан харуулһан зүйлнүүдые олоор бэшэбэл, таарамжатай байха һэн.

А. Тудупов.

Хэмжээ абаха саг тулаа

Инзагата нютагтахи (Зэдэ) медицинскэ пунктын хүдэлмэрилэгшэд улад зоной бэеын элүүрые һайнаар сахихын тула тон багаар оролдоно. Колхознигуудай хэжэ байһан хүдэлмэрээ орхижо, эмнэлгын газарта ерэхэдэнь, заримдаа тэдээндэ ёһотой туһаламжа үзүүлэгдэнэгүй, хэрэгтэй эмыншье хомор байдаг.

Һүүлэй үедэ эндэхи медпункт фельдшерэй үгы дээрэһээ бүри хаагдашоо. Тэрээнһээ боложо, ажалшад аймагай центр гү, али Борьёогой медпункт ошохо баатай болоно.

Д. Доржиев.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ“ БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Культурнаар амархые хүсэнэбди“

Иимэ гаршагтай бэшэг манай газетэдэ толилогдоһон байгаа. Тэрэ бэшэг соо Торнин аймагай «Улаан Бургалтай» колхозой залуушуул болон гэшүүд ажалайнгаа һүүлээр культурнаар амарха аргагүйдэнэ, клубай дэргэдэ культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри муугаар ябуулагдана гэжэ хэлэгдэһэн юм.

Бэшэг соо хэлэгдэһэн баримтанууд булта зүб байна. Клубые даагша хүдэлмэриһөө гаргагдажа, орондонь нүхэр Банзаракцаев томилогдоо. Мүнөө клубай хүдэлмэри һайжаржа байна гэжэ Ториин аймгүйсэдкомой дэргэдэхи культурын таһагые даагша нүхэр Довгань редакцида һаяхан мэдээсэбэ.

**

«Артистнар, уранзохёолшод, айлшалыт манайда» гэһэн гаршагтай бэшэг манай газетын майн 15-най номерто толилогдоо һэн. Түнхэнэй аймагта артистнар, уранзохёолшод үсөөн ерэнэ гэжэ тэрэ бэшэг соо хэлэгдэһэн байгаа.

Тус бэшэгээр хэмжээ абахын тула БМАССР-эй Культурын министерстводэ хандагдаһан юм. Культурын министрын орлогшо нүхэр Зугеевэй манай редакцида мэдээсһэнэй ёһоор, июнь һара соо Бурят-Монголой дуу, хатарай ансамблиин коллектив Түнхэнэй аймагай колхозуудта удаан болзороор гараха болоо. Мүн август, сентябрь һаранuудта Бурят-Монголой драмтеатрын коллектив эльгээгдэхээр хараалагдаба.

Фабрикын барилга дээрэ

Республикымнай үнинэй городуудай нэгэн Кяхтада трикотаж нэхэдэг фабрика шэнээр баригдажа байнхай.

Тус фабрикын зарим цехүүд байгша оной август һарада ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдана. Тэдэнэй заримдань технологическа түхеэрэлгэнүүд тодхогдонхой. Мүн утаһа ээрэхэ станогууд тодхогдожо дүүрэхэ дүтэлөө. Тэрээнтэй хамта утаһа ээрэхэ хүдэлмэришэд, мастернуудай туһалагшад һургагдана.

1958 оной эсэс хүрэтэр энэ фабрика хүсэд баригдажа дүүргэгдэхэ, тусхай т ү хеэрэлгэнүүдынь тодхогдохо юм. Тиихэдэ энэ фабрикын нэхэһэн бүдөөр хубсаһа оёхо фабрикын түхеэрэлгэнүүд мүн лэ тодхогдохо.

Энэ жэлдэ котельнэ цехын барилга, тэрэниие хабсаралгын хүдэлмэри хүсэд дүүргэгдэхээр хараалагдана. Фабрикын газаагуур сэсэрлиг таригдажа, элдэб янзын модонуудай эшэ һуулгагдахань.

Барижа байһан фабрикаяа хараалагдаһан болзорһоонь урид ашаглалгада оруулхын түлөө барилгашадай дунда социалистическэ мурысөөн үдэр бүри улам шангаар эршэдэнэ. Һаяхан мүрысөөнэй дүн гаргахада технологическа түхеэрэлгэнүүдые хабсардаг мастернуудай туһалагшанар нүхэд А. Савич, М. Гончаров, И. Игумнов, Ю. Агафонсв гэгшэд һайнаар хүдэлжэ, түрүү һууринуудые эзэлээ. Утаһа ээрэхэ һургуули дүүргэһэн залуу басагад Д а н д а р ова, Игумнова, Шадапова, Колодина гэгшэд станогуудай хабсаралгада хүдэлхэ зуураа халаанайнгаа даалгабари 120 — 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

— Хоёр, гурбан һараһаа мэргэжэлээрээ станогто хүдэлхэбди, — г э ж э шэнэ комбинезонтой залуу басаган А. Шадапова шүрэб мушхажа байха зуураа баяртайгаар хөөрэнэ. Хэн мэдэхэб, хэды һараһаа энэ басаган утаһа ээрэгшэдэй эрхимүүдэй нэгэн болоходоошье магадгүй.

Улан-Удын сэмбын фабрикын хабсаралгын бригада (бригадирынь нүхэр Емлютин) хабсаралгын хүдэлмэридэ ехэхэн туһаламжа хүргэһэн байна. Тэдэнэй оролдолгын ашаар богони болзорто орёо хүдэлмэри дүүргэгдэһэн байгаа.

Барилга дээрэ Кяхтын СМУ-гэй бетоншодой бригада (бригадирынь нүхэр Милюшин), туһаламжын бригада (бригадирынь нүхэр Кузнецова) эрхим дүнгүүдые харуулна.

Мүнөө утаһа ээрэхэ зарим станогууд тодхогдоод, туршагд а ж а байнхай. Иигээд үнинэй город Кяхтада элдэб янзын бүд нэхэгдэдэг болохонь.

Д. Болхоев,
манай корр.

Москва. Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ шэнэ түхэлэй хүдөө ажахын техникэ асарагдажал байнхай.

«МТС-эй байра» гэжэ павильон соо Ростовско областиин Аксайска районой Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозһоо ороохо таряа сэбэрлэдэг самоходно машина асарагдаа. Тэрэниие колхозой механик И. Т. Кращеница ухаалан зохёогоо юм. **Зураг дээрэ:** колхозой механик И. Т. Кращеницын ухаалан зохёоһон ороохо таряа сэбэрлэдэг самоходно машина.

ТАСС-эй фотохроник.

Улан-Үдэ Ленинэй үйлсын № 26 „Бурят-Монголой Үнэн“

УНШАГШАДАЙ АСУУДАЛ, ДУРАДХАЛНУУД

Манай харюу

Нефтьһээ олон янзын юумэн абтадаг

Нүхэр М. Цыбжитовагай асуудалда харюу болгон, «Наука и жизнь» журналһаа түүбэрилэн абажа, тобшолон үгтэбэ.

Нефть гээшэмнай эртэ урда сагһаа хойшо хүн түрэлтэндэ мэдээжэ байһан юм. Манай тоолодог он жэлэй урда тээхи 6000—4000 жэлэй үедэ нефть абадаг байһан гэжэ Евфрат мүрэнэй эрье шадар хэһэн шэнжэлэлгэһээ элирэнхэй. Эртэ урда сагай грециинхид нефтиие түлишэдэ хэрэглэдэг, египедэйхид—наһа бараһан хүнэй бэеые гутаангүй байлгахын тула хэрэглэдэг байгаа. 2000 жэлэй саада тээ Баку шадар ехэ нефть бии гэжэ мэдээтэй байһан гэхэ. Борис Годуновой хаан байһан XVI зуун жэлэй үеын ородой данса дотор нефть тухай хэлэгдэдэг. Ахадуу Дубининтан 1823 ондо (Росси) эгээл түрүүшынхеэ нефтьһээ керосин гаргаһан түүхэтэй.

Нефть гээшэ дэлхэйн эгээн шухала баялигуудай нэгэн юм. Мүнөө сагта нефть бүришье ехэ удхашанартай болонхой. Нефтьһээ абтадаг түлишэгүйгөөр самолёт ниидэжэ, автомобиль дабшажа шадахагүй, трактор болон комбайнууд ябахагүй, ондоошье моторнууд хүдэлхэгүй байна бшуу. Тиимэһээ, нефтиие «хара алтан» гэжэ нэрлэдэг.

Нефтиие газар дороһоо гаргажа абтаһан янзаарань бэшэ, харин тусхай аргаар илгаруулжа, элдэб янзын түлишэ (бензин, лигроин, керосин) болгодог. Үшөө наринаар илгахада—мазут абтадаг, саашадаа элдэбын тоһон гарадаг.

Нефтиие химическэ аргаар буйлуулжа, шэнэ шэнэ зүйлнүүдые абаха заха хизааргүй арга боломжын бии байһые Д. И. Менделеев элирүүлһэн юм. Тэрэнэй үндэһөөр химическэ элдэб зүйлнүүд абтадаг болоһон байна.

Нефтние химическэ промышленностьда хэрэглэхэдээ, түлишэ болгохоёо болихо гээд болдолтогүй.

КПСС-эй XX съездын шиидхэбэриин ёһоор 1960 ондо 135 миллион тонно нефть абтадаг болохо. Тэрэнэй 2 процентые химическэ хэрэгсэлнүүд болгон буйлуулбал, 2,7 миллион тонно нефть гараха жэшээтэй.

Дээдэ зураг: крекинг гээшэмнай, нефть илгадаг завод гү, али тухеэрэлгэ юм. Крекинг—нефтиие бутарган задаргажа, олон янзын продукт гаргаха арга мүн.

Химическэ аргаар 500 шахуу зүйлнүүд абтадаг болонхой. Жэшээнь, этилэй спиртые абаад үзэе. Нефтехимическэ промышленность арадай ажахыда элдэб янзын спирт үгэдэг. Тэдэнэй дундаһаа этилэй спирт тон шухалань болоно. Энэ спиртээр эрхим шанартай, холимог каучук бүтээдэг. Ондоошье олон юумэндэ хэрэглэдэг.

Этилэй спирт тон һаяхан болотор хартаабха, тарияанһаа абтадаг байһан юм. Тонно спирт абахын тула 10 тонно шахуу хартаабха гаргашалагдадаг байгаа. Жэл соо зуу мянган тонно тиимэ спирт нэрэжэ гаргахын тулада али тухай ехэ хартаабха, тариян гарадаг байһан бололтойб.

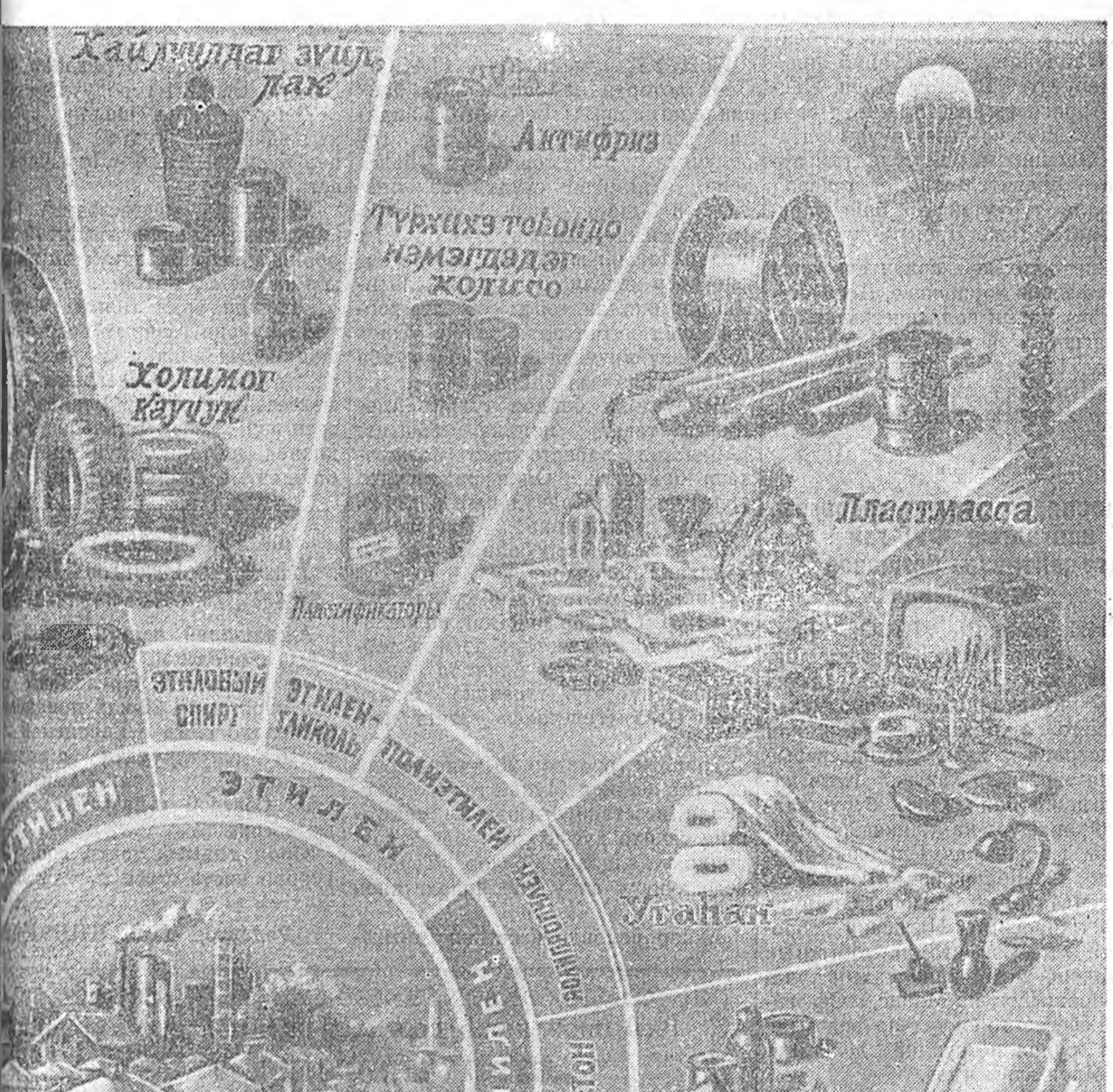
Эрдэмтэд, инженернүүд иимэ спиртые этиленһээ илгажа абаха арга олонхой.

Бүд, эд, модо, пластмасса болон бусад зүйлнүүдые шэрдэхын тула угаа ехэ шэрэ будагай хэрэгтэй болодогынь элитэ. Бүри һаяшаг, зуу гаран жэлэй урда тээ, шэрэ будагые элдэб ургамалнуудһаа абадаг байһан юм. Жэшээлэн хэлэбэл, Индидэ, Хитадта индигофер гэжэ ургамалай набшаһаниинь хүб хүхэ шэрэ болодог байгаа. Нэгэ килограмм шара шэрэ абахын тулада шафран гэжэ ургамалай 1,5 миллион шахуу сэсэг хэрэглэдэг байһан гэхэ. Тиихын тулада ямар ехэ хүсэн гаргагдадаг, саг хэрэглэгдэдэг байгаа гээшэб!

Үнгэрэгшэ зуун жэлэй тэн багта эрдэмтэд—химигүүд олон янзын шэрэ будагуудые буйлуулан гаргаха шэнэ арга (синтез) олоһон байна. Тэдэнэй эгээн шухалань бензол, ксилол, толуол гэдэгүүдһээ абтадаг.

Нефтиие химическэ аргаар илгаруулан хубилгажа, олон янзын продукт абаха, тиигэжэ КПСС-эй ЦК-гэй майн Пленумэй табиһан зорилгые шиидхэхэ ехэ хүдэлмэри ябуулагдажа эхилээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нефтиие химическэ аргаар илгаруулан хубилгахада абтадаг шухала шухала продуктнууд.

Хүн хаанаһаа бии болооб?

Хүн хаанаһаа бии болооб? гэһэн асуудалда харюу үгыт гэжэ Бичурын хонинной совхозой хүдэлмэришэн Бутыдма Батуева манай редакцида хандаба.

Багшанарай институдай багша М. Бакутин энэ асуудалда харюу үгэхэнь.

Хэдэн зуу миллион жэлэй саада тээ ургамалай, амитадай аймаг бии болоо һэн ха. Энэ үе соо газарай, хада уулын, уһан далайн дүрсэ хэлбэр оло дахин хубилаа юм. Халуун дулаан газарта мүльһэн далайн бии болотор сагай уларилшье оло хубилһан байха. Иигэжэ газар дайдын айхабтар ехээр хубилһанай эрхээр манай дэлхэйдэ миллион үлүүтэй элдэб янзын ургамалай, амитадай аймаг бии болоһон байна. Энэ үе соо олон ургамал, амитад үхэжэ хосороод, яһан болон бусад үлэгдэлынь газарай хүрьһэн доро үлэһэн байгаа.

Нюргата амитадай дундаһаа эгээн түрүүшынхинь загаһан байгаа юм. Мүнөө 20 мянга шахуу элдэб янзын загаһад бии. Бай байһаар газар дайдада иимэ амитад захагүй олошороо. Уһан соо амидардаг эрье шадарай амитад — баха, хүдөөгэй хухэ эреэн баха болон бусад түрүүшээр бии болоһон гэхэ. Мүнөө газар-уһанай 2 мянга шахуу янзын амитад үлэһэн байха юм. Тэдэнэй олонхинь дулаанай орондо амидардаг. Урда эртэ сагта үхэжэ хосорһон амфиби — стегоцефан гэдэг амитадһаа мүнөөнэй газар-уһанай амитад бии болоо гэхэ. 30 миллион жэлэй саада тээ эдэ амитад газар дэлхэйдэ дүүрэн байгаа. Тиихэдэ шубуу шонхор, ан гүрөөл байгаагүй юм. Мүлхидэг амитадай олонхинь үхэжэ хосороод, эдээнһээ үлэһэн (могой, крокодил, мэлхэй) 4500 шахуу янзын амитад бии байһаар.

Үхэжэ һалаһан, мүлхидэг амитадһаа хоёр ондоо классай шубууд, ан гүрөөл бии болоһон түүхэтэй. Нэгэдэхи классай 10 мянга тухай янзын амитад бии, хоёрдохидонь 8 мянга хараатай амитад үлэһэн байгаа. Энэ хоёр классай амитад амидарха талаараа ехэ шадалтай байжа, бүхы дэлхэй дээрэ —халуун оронһоо эхилээд хүйтэн орон хүрэтэр — түхэһэн юм гээ. Дэлхэй дайдаар тарахадаа, эдэ амитад хоорондоо үшөө олон аймаг боложо һалаатаа юм. Жэшээлэн хэлэбэл, ан гүрөөлэй аймаг хэдэн ондоо боложо таһарһан байха. Эдэнэй тоодо мэрэдэг амитадай аймаг, мяхаша амитадай аймаг гэхэ мэтэ бидэндэ мэдээтэй бшуу.

Эдээнһээ дээдэ шатада гаража байһан тусхай һалбари һармагшанһаа хүн бии болоһон гээшэ. Азиин алас урда зүгэй ой модон соо тиимэ һармагшад амидардаг байгаа, мүнөөшье хүн дүрсэтэй һармагшад тэндэ бии юм гэдэг.

Дэлхэй дээрэ ажамидаралай байһан сагта шэнэ шэнэ амитад бии боложол байха зэргэтэй. Амитанай шэнэ аймаг удаан саг соо бүрилдэдэг.

Түрүүшын хүнэй бии болоһон тухайда урда эртэ сагһаа хойшо арад зон элдэбээр тайлбарилдаг байгаа. Тэрэ үедэ хүн зон барга бүдүүлиг байдалтай байгаад, дэлхэй дээрэ болоһон хубилалтые, тэрэ тоодо хүнэй бии болоһые зүбөөр ойлгохо шадалгүй байһан гээшэ. Иигэжэ шажанай элдэб номнол дэлгэрһэн байна. Газарай, ургамалтан аймагай, хүнэй бии болоһон тухай христос шажанай номнол илангаяа ехээр тараһан байгаа. Хүнэй бии болоһые шэнжэлэн тодорхойлһон олон бодол бии юм. Адагуусан амитанһаа хүн бии болоһон юм гэжэ тодоруулагданхай. Хүнэй бэе адагуусан амитан хоёрто адли юумэн олон, хүнэй яһан, шуһанай ябадал, амисхаал гэхэ мэтын зүйлнүүд һүөөр амидардаг амитадтай тон адли юм. Эртэ урда сагта хүн бүрилдэхэдөө үһэтэй, һүүлтэй байдаг байһан гэхэ. Хүн шимпанзе хоёрой адли зүйл олон.

Хүн һармагшан хоёрой хоорондын амитанай яһан газар дэлхэйн олон нютагта олдонхой. Хүн дүрсэтэй һармагшанһаа хүн бии болоһон бэшэ, харин эдэ хоёр нэгэ үг гарбалтай гэжэ онсолон тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Айхабтар удаан саг соо— 20 миллион шахуу жэлдэ һармагшан болбосоржо хүн болоһон шэнжэтэй. Энээнэй эгээл шухала талань юун байгааб гэхэдэ, һармагшан түбхын түрүүн хоёр хойто хүл дээрээ ябажа һураһан байха. Тиигэһээр урда хоёр хүлынь байн байн гар болоод, ажалай зэмсэг хэжэ һураһан юм гэдэг.

Олон талаараа һармагшантай адлишье һаа, хүн өөрынгөө үг гарбалһаа захалаад онсо ехэ илгаануудтай байгаа. Хүнэй гол шухала илгаань юуб гэхэдэ, ажалай зэмсэг бэлдэжэ шададаг болоһон дээрэһээ, дэлхэйн баялигые эдлэжэ һураһан байна.

Хүн гээшэмнай хэлэтэй, ухаан бодолтой байдаг. Ажалай зэмсэгэй бии болоһонһоо хойшо хүн хүдэлмэри хэдэг болоо. «Ажал хүниие бии болгоо» гэжэ 70 жэлэй урда Ф. Энгельс бэшээ бэлэй.

Ажалай зэмсэгэй, ажал хүдэлмэриин бии болохотой хамта, дэлхэйн байгаалиин жама ёһонһоо тад ондоо, хүн түрэлтэнэй хүгжэхэ шэнэ ёһон бии болоо юм.

М. Бакутин, биологи шэнжэлдэг эрдэм ухаанай кандидат.

ДУРАДХАЛНУУД

Промкомбинат нээхэ шухала

Хэдэн жэлэй урда тээ Ахын аймагта үйлэдбэриин комбинат бии байһан юм. Тэндэ элдэб янзын мебель бүтээгдэдэг, яһала һайн шанартай извёстко, хирпиисэ гаргагдадаг, гутал хубсаһан оёгдодог бэлэй. Гэбэшье, хүдэлмэридэнь дутуу дунданууд тохёолдоһон дээрэһээ түсэбөө дүүргэдэггүй байгаа. Энэ комбинадые республикын Нютагай промышленностиин министерствын мэдэлһээ гаргажа, аймагай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин мэдэлдэ үгэһэн юм. Теэд мүнөө комбинадшье хаагдашоо. Аймагай центрын ажалшад пальто, костюм, плати гэхэ мэтэ хубсаһа хунар оюулхын тула Улан-Удэ хото зорихо баатай болоно. Аймагай центрээр алташье баряад ябабал— мебель, хирпиисэ, извёстко олохын аргагүй.

Мүнөө артель, колхозууд баян боложо, ажалшадай байдал үдэр ерэхэ тудам һайжарна. Хүдөө нютагуудаар соёл культурын гоё һайхан байшангууд, гэр байранууд олоор баригдажа байнхай. Гэхэтэй хамта, барилгын материалнууд, элдэб мебель шухала болоно. Мүн хүдөөгэй хүн зон городойхидһоо дутуутүйгөөр хубсалха дуратай, тиигэхэ аргатайшье байна.

Эдэ бүгэдые хараада абажа, республикын Нютагай промышленностиин министерство аяар холын Ахын аймагта промкомбинат ойрын сагта нээг лэ гэһэн дурадхал оруулнаб.

Д. Дугаров.

Сэсэрлиг хэрэгтэй

Улан-Удэ городто арад зоной амарха, сэнгэхэ сэсэрлиг хомор. Залуушуулай хатар танца, ёохор наададаг городой сэсэрлиг гэжэ газар бии. Тэндэ багахан үхибүүдээрээ бүлэ айлай сэнгэхэ амарха аргагүй байдаг. Сэлэнгэ, Үдын эрьеэр модо марижа, хүнэй амарха, сэнгэхэ талмай үргэдхэхэ шухала гэжэ һанагдана. Мүн городтомнай үхибүүдэй тусхай сквер гэхэ гү, али сэсэрлиг хэрэгтэй байна. **Б. Батоев.**

КУБА ГҮРЭН ТУХАЙ

Энэ орон тушаа тобшохоноор хэлэжэ үгэхые багшанарай институдай студентка Д. Тугжиева гуйба. Харюу болгон нүхэр Б. Батуевай статья толилогдобо.

Куба гэжэ гүрэн Вест-Индидэ, Куба, Пинос ольторогууд (хамта 1600 ольторог) дээрэ байдаг. Тэрэнэй газар дайдань 114,5 мянган дүрбэлжэн километр, арад зониинь 5832 мянган хүн болоно. Тэдэнэй 70 процентнь Европоһоо нүүжэ ошоготшодһоо угтай, 30 процентнь—негр, мулат зон юм. Гүрэнэй хэрэг испан хэлэн дээрэ ябуулагдана.

Куба гээшэ аграрна орон мүн. Эндэ сахарай үйлэдбэрилгэ ехээр эрхилэгдэдэг. Тэрэниие хариин оронуудта худалдалгаараа Куба дэлхэй дээрэ нэгэдэхи һуури эзэлнэ. Сахар худалдажа олодог олзонь ороной национальна доходой 90 процент болодог байна. Америкын монополинуудай һабарта ороһонһоо шалтагаалан, һүүлэй жэлнүүдтэ Кубада сахар үйлэдбэрилгэ хороод, тэрэниие худалдаха ябадал ехэхэн бэрхэшээлнүүдтэй ушардаг болоо. Орон дотор үйлэдбэрилэгдэһэн сахарай 34 процентнь 1955 оной һүүлдэ наймаалагдангүй үлэшэһэн байгаа.

Куба байгаалиин элдэб баялигуудаар элбэг юм. Эндэ түмэрэй ехэ руда олдонхой. Мүн марганцын, хромой, зэдэй руданууд нилээд бии. Ороной ой соогуур элдэб үнэтэ модод ургадаг.

Кубын экономикодо хариин оронуудай, илангаяа США-гэй монополинууд эзэрхэнги байдалтай байдаг. Америкын монополинууд тэндэһээ нилээд ехэ олзо олодог. Мүн Англиин, Канадын капиталшье хабаадалсадаг байна.

1940 оной конституциин ёһоор. Куба гээшэ президенттэй республика юм. Хуули гаргаха засагынь конгресс болоно. Тэрэнь түлөөлэгшэдэй палата сенат хоёрһоо бүридэдэг. Орон доторхи гүйсэдхэхэ засагые президентнь министрнүүдэй Соведэй туһаламжаар бэелүүлдэг.

Һүүлэй үедэ Куба тон хүшэр хүндэ байдалда оронхой. 1952 оной мартда сэрэгэй урбалта боложо, президент Прио Сокарас унагаагдаад, генерал Фульгенсио Батиста засаг гартаа абаа һэн. 1954 оной ноябрьда болоһон һунгалтын үедэ генерал Батиста һунгалтын список соо гансаараа үлэшэһэн туладаа, президентээр һунгагдаһан юм. («Партидо аутентико» гэжэ парти һунгалтые буруушаагаад, өөрынгөө кандидадые списогһээ гаргажархёо һэн).

Генерал Батиста «нэгэдэмэл прогрессивнэ үйлэнүүдэй партиин» удамаршань болоно. Тэрэ парти американска капиталтай нягта холбоотой томо буржуази, помещигүүдэй ашаг туһые хамгаалдаг. Орон доторхи засагые Батистын эзэмдэн абаһанһаа хойшо Кубын гадаадын болон дотоодын политика Америкын Холбоото Штадуудһаа сүм дулдыдадаг болошонхой. 1952 оной апрельдэ Кубын хүтэлбэрилхы нюурнууд Америкын Холбоото Штадуудай нүлөөндэ орожо, Советскэ Союзтай дипломатическа харилсаагаа һалгааһан юм.

Хүсэрхэл баалалтын гуримаар ороһоо хүтэлбэрилдэг, оронойнгоо национальна эрилтые огто мартаһан ябадал, США-гэй монополистнуудай захяа заабариие үгэ дуугүйгөөр дүүргэлтэ—эдэ бүгэдэ Кубын арад зониие ехээр зэбүүрхүүлнэ.

Арадта харша тиимэ политикын бэелүүлэгдэһэнэй эсэстэ ороной ажалша арад зоной байдал тон хүшэр хүндэ болоно. Һүүлэй жэлнүүдтэ забастовко эндэ таһарнагүй.

Оронойнгоо бэеэ дааха байдалай түлөө Кубын арадай тэмсэл 1956 оной ноябрьһаа хойшо бүри шангадаба. Тиихэдэ Фиделио Кастро гэгшын толгойлһон арадай зэбсэгтэ буһалгаан эхилээ һэн.

Өөрынгөө мэдэлдэ зэбсэгтэ хүсэнүүдтэй байһан генерал Батиста США-һаа туһаламжа абабашье, буһалгаашадые даража шаданагүй. Арадай буһалгаан бүри шангадажа үргэлжэлһөөр. Энэ тэмсэлдэ үдэр ерэхэ тудам олон хүн хабаадана.

Оронойнгоо эрхэ сүлөөтэй байхын түлөө тэмсэгшэ Кубын арадые Латинска Америкын бүхы арадууд үргэнөөр дэмжэнэ. Урда Америкын оронуудай олон эмхи зургаанууд Кубын арадтай нэгэн һаналтай байһанаа мэдүүлнэ. Тэрээнһээ гадна, тэндэхи оронуудта национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн дэлгэржэ эхилэнхэй. Мүнөө Латинска Америкын зарим оронуудта арадай тэмсэл түрүүшын илалта туйлажа захалаа.

Өөрынгөө бэеэ даанги байдалай түлөө Латинска Америкын арадуудай хэжэ байһан тэмсэл Ази, Африкын олон миллион арадуудай тэмсэлтэй нэгэдэжэ, империализмда эсэргүү хүдэлөөе бүри ехээр үргэдхэнэ.

Б. Батуев.

Үдэр үдэрэй hонинууд

Культбаза, клубууд баригдана

Баргажанай аймагай Уланай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой правлени колхознигуудай ажабайдалые улам hайжаруулха, культурна болгохо хэрэгтэ анхаралаа ехээр табина. Колхознигуудай оронхо гэр байранууд, ниитын барилганууд эндэ олоор бодхоогдоно. Һүүлэй үедэ Боргол, Нуурта, Алааша нютагуудта культбазанууд баригдажа тушаагдаа. Культбазануудынь дотороо hайн түхеэрэлгэтэй, плакат, лозунгнуудаар гоёогдонхой. Мүн тэндэнь радиоприёмнигууд тодхогдонхой, шатар, даам гэхэ мэтэ бии.

Хилгана нютагта байрладаг комплексно бригадынхидта зорюулагдан, 500 хүнэй hууритай томо клуб баригдаһан байна. Мүнөө бригадын залуушуул, малшад культурынгаа гуламтануудта ошожо, сүлөөтэй сагаа ашагтай hайнаар үнгэргэдэг болоо.

М. Содбоев.

Һонирхолтой hайн болгобо

Закаменай «Байгал» колхозой клубые hүүлэй жэлнүүдтэ олохон хүн дааhан байха. Тиимэhээ, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри тэндэ ехэ hулаар ябуулагдадаг hэн.

Гэбэшье, Дамдин Лошонович Гармаевай клубые даажа ороhонhоо хойшо колхознигууд тэндээ үдэшэ бүри сугларжа, газетэ, журнал уншадаг, шатар, даам, биллиард наададаг болонхой.

Дамдин Лошонович үдэшэндөө газетын тобшо hонинийе колхознигуудта дуулгадаг, элдэб элидхэл хэдэг.

Тээсгэн залуушуулай уранhайханай концерт табихада, колхознигууд хүгшэн залуугүй сугларжа, ехэ hонирхолтойгоор хараа hэн. Эдэнэр гурба хоноhон хойно аймагай уранhайханай хаpалгада хабаадажа, 3-дахи hуури эзэлhэн, шанда хүртэhэн байна. Олон хабаадагшад хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. Клубые даагшын соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри hайжаруулhые, элдэб үүсхэл гаргаhыень парторг нүхэр Цыренов тэмдэглээ.

Б. Доржеев.

Спорт

Эрхим шатаршад шалгарба

Улан-Удэ городой нэгэдэхи разрядтай шатаршад мүрысөөгөө дүүргэбэ.

Владимир Власов нэгэшье хүндэ шүүгдэнгүйгөөр наадажа, абажа боломоор 11 очкоhоо 9,5 очко абаа. Шатараар городой чемпион Спиридон Могордоев — хоёрдохи, республикын чемпион Сумкин, шатараар БМАССР-эй чемпион байhан Игумнов гурбадахи, дүрбэдэхи hууринуудые эзэлээ.

Энэ мүрысөөнэй хоёрдохи бүлэгтэ наадагшадай дундаhаа Г. Макальский шалгараа.

Басагадай дунда болоhон мүрысөөндэ Лариса Аксенова 10 парти наадахадаа бултыень шүүгээ.

Түрүүшын урилдаан

«Малый марафон» гэжэ холо газарта урилдадаг мүрысөөн манай республикада түрүүшынхеэ болобо. 19,5 километрын урилдаанда Г. Алексеев (ПВЗ-гэй Локомотив) бултыень ахижа, 1 час 14 минута 25 секунда соо ерээ. 66-дахи hургуулиин багша Анненков — хоёрдохи, Прохоров («Труд») — гурбадахи hууринуудта гараа.

Республикын түрүү hуури эзэлхын түлөө

Хүдөөгэй велосипедистнүүд юрын велосипедээр урилдажа, республикын түрүү hуури эзэлхын түлөө эрид шууд тэмсэбэ. Энэ мүрысөөн 2 үдэрэй туршада үргэлжэлөө.

Түрүүшын үдэр эрэшүүл 25 километрээ, эхэнэрүүд 15 километрээ урилдаа. Эрэшүүлэй дундаhаа — Елшин (Курумкан), эхэнэрүүдэй дундаhаа — Ефимова (Тарбагатай) бултыень ахин гараа.

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр харгыгүй газараар урилдаан болоо. Энээ эхэнэрүүдэй дундаhаа Курумканай аймагай түлөөлэгшэ Мигрина, эрэшүүлэй дундаhаа Онирэв (Хэжэнгэ) шалгараа.

Мүрысөөнэй дүнгүүдэй ёhoop, Курумканай аймагай команда — нэгэдэхи, хэжэнгынхид — хоёрдохи, Тарбагатайн спортсменүүд гурбадахи hууринуудта гараа.

А. Игумнов.

РЕПОРТАЖ

Үдэ голые уруудан...

Хабарай наран hаяхан гаранхай байба. Байсын үндэрэй модондо донгодоhон хүхын дуун үглөөнэй hонор агаарта аяар холоhоо соносотоно. Энэ үндэрэй эбэр талын hаншаг боорёор урдаhан Үдэ голой эрье тохойдо тракторай хүнхинөөн зэдэлжэ, модо урадхуулагшадай ажалай үдэр эхилнэ.

Үдэ голой эрье дээгүүр тэбхытэр ябталаатай байhан бүдүүн нарhад тракторай хүсөөр уhа руу мухарюулагдан ороно. Резинэ сабхи үмдэhэн, ута гохонуудые бариhан хүнүүд эрьедэ торосолдохоёо hанаhан мододые түлхижэ, түргэн урадхал тээшэнь залана.

— Зай, Антон, түлхихөөр болоо бэшэ гү,— гээд Цыремпилэй хэлэхэдэ:

— Хирэ болобол ха,—гээд Антон Богомазов бульдозертой «С-80» трактораа залажа, 50—60 кубометр тухай ябталаатай штабелиие хүршэгэнэтэр түлхижэ, үнишье болгонгүй уhа руу унагаана. Энээниие хаpажа байхада урматай даа. Механизированнэ аргаар хэдэхэн минутын турша соо уhанда табиhан модыень хоёр хүн гараар түлхихэ болоо hаа, бүхэли үдэр соо дууhахагүй байна. Эдэнэр сезоной эхилhэн сагhаа хойшо модо урадхуулха нормоёо үдэр бүхэндэ үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, трактористнууд Иван Пермаков, Цыремпил Бадмацыренов гэгшэд үдэртөө 316 кубометр модо урадхуулхын орондо, тус бүридөө 500 кубометр хүрэтэр урадхуулна. Тракторнуудта модо шагтагалжа үгэгшэд Анна Тимофеева, Александр Ефимов, Елена Новокрещина, Александр Брюханов, Федор Петров оролдосо ехэтэйгээр хүдэлмэриллжэ, эрьедэ торосолдоhон мододые тракторай эрьежэ ерэтэрынь саашань урадхуулжа үрдинэ. Мүн тракторист Антон Богомазов үдэр соо 500—600 кубометр модо уhанда табижа, мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана.

— Энэ дистанцида хүдэлмэрилдэг 9 тракторист бултадаа үдэрэйнгөө нормо алдангүй, үлүү гараса дүүргэнэ,— гэжэ отрядай механик нүхэр Карбаинов хөөрэнэ.

Эндэhээ доошоо мастер Иван Сетовэй даадаг Зүүн Хуурайн модо бэлэдхэлэй пунктhаа ерэhэн модошод хоёр хоёроороо болоод, модо гараар түлхинэ. Механизмшьегүй hаа, тэдэнэр үдэртөө хоёр нормо алданагүй.

— Манай бригада 44 мянган кубометр модо урадхуулха түсэбтэй. Энэ түсэбөө графигhаань дүрбэн үдэрөөр уридлаха, хүн бүхэн үдэр бүриингөө нормые 120 процентhээ доошо бэшээр дүүргэхэ уялга абаа hэмди,— гэжэ мастер Иван Сетов хэлээд, уялгаяа хэр зэргээр гүйсэдхэжэ байhанаа хөөрэжэ үгэбэ. Мүнөө нүхэр Сетовэй бригадын олонхинь үдэрэйнгөө нормые 150 процентhээ доошо бэшэ, мүн зариманиинь гурбан нормо дүүргэдэг байна. Жэшээлхэдэ, шанга шүрбэhэтэйшүүл гэлсүүлдэг, шадамар бэрхээр ажалладаг Александр Кабардинский Владимир Волоков хоёр 86 кубометр модо урадхуулха нормоёо 260—280 кубометр хүрэтэр дүүргэнэ. Эдээндэл адляар ажалладаг хүнүүд эндэ олон.

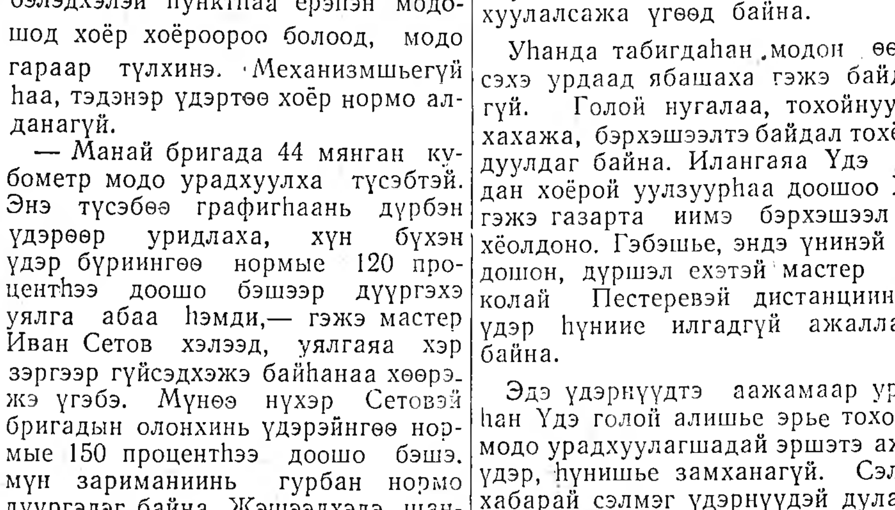
— Манай дистанци 28 километр утатай, Үдэ голой эгээл дээдэ захынхи юм. Адуунай эмнигтэл зоргоороо урдаhан Үдэмнай манhаа эхилжэ ашаатай болоно гээшэ,— гээд тэгшэ үндэр бэетэй, эдир наhанай, залуу улаан шарайтай Владимир Балданов энеэбхилэн хэлээд, голой долгиндо бөөмэйлэгдэн ябаhан тоо томшогүй олон модо харахадаа урмашан байна. Энэ нүхэрэй хүтэлбэрилдэг дистанциин модошод жэлhээ жэлдэ модо урадхуулха даалгабаряа хаhа саг соонь дүүргэдэг юм. Мүнөөшье жэлдэ тус дистанциинхид сезонойнгоо хүдэлмэриие бэлэдхэл hайнтайгаар эхилээ. Хүйтэн хабар байhан дээрэhээнь модо урадхуулгые нёдондонойхиhоо хэдэн хоногоор гээгдэжэ эхилбэшье, графигаа түргөөр хүсэлдүүлбэ. Дистанциин пикетнэ бригадынхид урдажа ябаhан модые гүйхэн газарта оруулангүй, гол урасхал руу сэхэ залан ябуулна. Илангаяа Николай Машановай хүтэлбэрилдэг дистанциин пикетчигүүд амжалтатайгаар ажаллажа, өөhэдынгөө участогые сэбэрлээд, уруудажа захалаа. Эндэ Улан-Удын лесотехническэ училищиин курсантнар аха дүүнэр Петр, Федор Гурьевтан, Анатолий Никитин гэгшэд шалгарна.

Модо урадхуулгын Дээдэ Үдын конторын нэгэдэхи дистанциhаа доошоо үшөө дүрбэн дистанци, арбан гурбан пикетнэ бригада ажаллана. Эдэнэр хамтадаа 185 мянган кубометр модо 89 километр газарта урадхуулжа, саашань дамжуулха ёhотой. Мүнөө хабарай сагай муу уларилhаа боложо, Үдэ голой уhа мүльhэн жэгдэ гэдээгүй. Хэды иимэ бэрхэшээлтэй байбашье hаань, модо урадхуулагшад үдэр hүнигүй ажаллажа, модоёо түргэн урадхуулжа үрдихэеэ оролдоно. Мүн тэдэнэй хүдэлмэридэ Хориин аймцентрын ажалшад ехэ туhа хүргөө. Хоёр амаралтын үдэр эмхидхэгдэhэн воскреснигтэ хабаадагшад арба гара мянган кубометр модо урадхуулалсажа үгөөд байна.

Уhанда табигдаhан модон өөрөө сэхэ урдаад ябашаха гэжэ байдаггүй. Голой нугалаа, тохойнуудта хахажа, бэрхэшээлтэ байдал тохёолдуулдаг байна. Илангаяа Үдэ Худан хоёрой уулзуурhаа доошоо Хүл гэжэ газарта иимэ бэрхэшээл тохёолдоно. Гэбэшье, эндэ үнинэй модошон, дурашал ехэтэй мастер Николай Пестеревэй дистанциинхид үдэр hүниие илгадгүй ажаллажа байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ аажамаар урдаhан Үдэ голой алишье эрье тохойдо модо урадхуулагшадай эршэтэ ажал үдэр, hүнишье замханагүй. Сэлгеэ хабарай сэлмэг үдэрнүүдэй дулаарха бүри голой уhан нэмэжэ, арадаймнай ажахыда шухала хэрэгтэй барилгын модон улам ехээр урдана.

Ц. Дандаров, манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: трактораар уhа руу модо табижа байна.

Унэгэн шоно хоёр

Нэгэтэ үнэгэн шоно хоёр харгы дээрэ гэдэhэтэй тоhо олобо ха.

«Зай, энээнээ эдие!» — гэбэ хүхэ шоно ехэ баяртай.

Халтар шара үнэгэн иигэжэ харюусаба:

«Үгы... Эндэ зохидгүй. Энээгүүр хүнүүд ургаша хойшоо ябадаг, тоhоёо хадада абаашаад эдие, ши абааша...»

Шоно шамдуухан ябажа, тоhоёо хадын хажууда асарба.

«Энэ тоhон хоюуландамнай бага байна. Хубаахаа хэрэггүй, хэн нэгэмнай гансаараа эдиг» гэжэ үнэгэн дурадхаба ха.

«Биднэй хэн эдихэб?» — гэжэ шоно гайхангаар асууба.

Үнэгэн hүүлээ шарбан байжа хэлэбэ: «Хэн наhаараа эгэшэб, тэрэмнай баранинь эдихэ. Ши хэдыгэй бишш?..»

Шоно бодод гээд хэлэбэ ха: «Минии заахан байхада, Сүмбэр уула намагай болдог шэнги, гүн гүнзэгы далай шалбааг мэтэ байгша hэм».

Үнэгэн хэбтээд, уйлаба.

— Ши юундэ уйлааббши?..

— Нэгэ юумэ hанаандам оробол. Бүри тиихэдэ гурбан хүбүүтэй hэм, эгээ баганань шамтай сасуу hэн,— гээд гэмэрэн гэнеэн байба үнэгэн.

Шоно юушье хэлэжэ шадангүй, саашаа хоохон гүйшэбэ. Тиигээд үнэгэн маhаран байhан тоhоёо эдиhэн юм гэхэ.

А. Банзаракцаев
найруулан бэшэбэ.

Хилын саанаhаа

Германиин национально-демократическа партиин долоодохи съезд нээгдэбэ

БЕРЛИН, майн 22. (ТАСС). «ГДР-тэхи социализм бүхы Германи дотор эб найрамдал хангаха үндэhэн hуури мүн болоно» гэhэн уряатайгаар Германиин национально-демократическа партиин долоодохи съезд мүнөөдэр Лейпцигтэ нээгдээ гэжэ АДН агентство мэдээсэбэ. Мянга шахуу делегадууд, айлшад — СЕПГ-эй ЦК-гэй, ГДР-эй правительствын, Демократическа Германиин национальна фронтын, тэрэшэлэн Баруун Германиин түлөөлэгшэд съездэдэ ерэhэн байна.

Партиин ажал-ябуулга тухай НДПГ-эй түрүүлэгшэ Л. Больц мүнөөдэр съезд дээрэ элидхэл хээ.

Польшын сеймын сесси нээгдэбэ

ВАРШАВА, майн 22. (ТАСС). Польшын Арадай Республикын сеймын гурбадахи сесси мүнөөдэр эндэ нээгдээ.

Правительствын зүгhөө табигдаhан хуулиин проектнүүдые сесси зүбшэн хэлсэхэ, баталха байна.

Индонезиин правительствын сэрэгүүд Горонтало городые сүлөөлбэ

ДЖАКАРТА, майн 21. (ТАСС). Антара агентствын мэдээсэhэнэй ёhoop, Хойто Сулавесидэ үймөөшэдтэ эсэргүүгээр тэмсэл хэжэ байhан Индонезиин правительствын сэрэгүүд майн 20-до Горонтало городые эзэлээ. Манадодахи үймөөшэдэй эзэлжэ байhан штаб-квартираhаа зүүн тээшээ 140 километр тухай газарта энэ город байдаг юм. Байлдаанай болохо үедэ үймөөшэдэй нэгэ судна правительствын сэрэгүүдэй гарта ороо. 30 үймөөшэн зэбсэгүүдтэеэ плендэ ороhон байна.

Нютагай хүн зон городые сүлөөлhэн правительствын сэрэгүүдые баяртайгаар амаршалан угтаа.

Центральна Сулавеси дээрэ правительствын сэрэгүүд авиацяар дэмжэгдэн, үймөөшэдтэ эсэргүү байлдаануудые хэжэ байна. Тиихэдээ Тайваньhаа үймөөшэдтэ эльгээгдэhэн буу зэбсэг болон hомо хэрэгсэлнүүдые правительствын сэрэгүүд буляажа абаа гэжэ мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Алжиртахи байдал

ПАРИЖ, майн 21. (ТАСС). Алжирта колонизаторнуудай эмхидхэhэн үймөөе дэмжэдэг, засагые генерал де Голлиин гарта үгэхэ тухай эрилтэ хэдэг политическэ ажал-ябуулагшад Алжирта ерэжэл байhaар. Национальна суглаанай үшөө хоёр депутат Раймон Дрон, Паскаль Арригa гэгшэд Алжирта ерээ гэжэ французска газетэнүүд мэдээсэнэ. «Олониитын байгуулалтые аршалха правительство, генерал де Голль түрүүтэйгээр байгуулагдаха ёhотой гэжэ Дрон мэдүүлээ.

Алжир ошохые правительствын хуулита ёhoop хорибошье, Дрон, Арригa гэхэ мэтын политическэ ажал-ябуулагшад Франциhаа гаража ошожол байнхай. Бүхы аэродромууд, мүн хилэ дээрэ тогтоогдоhон «шанга хиналта» тэдэниие hаатуулнагүй.

Бундесверые атомна зэбсэгээр хангалгые ФРГ-гэй студентнүүд, багшанар буруушаана

БОНН, майн 21. (ТАСС). Гамбургын радио иигэжэ дамжуулба. Федеративна Республикын дээдэ hургуулинуудтай олон городуудта вторнигто студентнүүд, багшанар демонстраци хэжэ, бундесверые атомна зэбсэгээр хангаха гэжэ хараалагдажа байhаниие буруушаагаа. Франкфурт-на-Майнедэ, Марбургда, Тюбингендэ, Гейдельбэргдэ, Бонндо, Саарбрюкендэ, Мюнстертэ, Мюнхендэ иимэ демонстрацинууд болоо. Хиросима, Нагасаки городуудта хэгдэhэн атомна добтолгын хойшолонгуудтай танилсахын тулада Франкфурт-на-Майне, Оффенбах, Гейссен городуудhаа эрдэмтэд болон журналистнуудай делегацинууд Япон эльгээгдээ.

Францида фашистнууд хорото ааша гаргана

ПАРИЖ, майн 21. (ТАСС). Франциин коммунистическэ партида эсэргүүгээр фашистнуудай үйлөө хорото аашануудаа гаргагдажал байhaар. Коммунистическэ партиин Мон-де-Марсан городтохи (Ланды департамент) организациин эзэлжэ байhан байшан шадар энэ hүни бомбо тэhэрээ. Энэ тэhэрэлгэдэ дайрагдажа байшангайнь hандарган байна.

Үймөөшэдэй амынь татаха тухай Франциин олониитэ эрилтэ хэнэ

ПАРИЖ, майн 21. (ТАСС). Фашизмда эсэргүүсэлтэ хэхэ комитет Франциин президент Котида бэшэг эльгээгээ. «Республикые хамгаалхын тулада Пфлимленэй правительствын зүгhөө хэмжээ абаха» шухала байhанда энэ бэшэг соогоо анхарал хандуулhан байна. Алжирай үймөөшэдэй «заналтаhаа правительство айха ёhогүй, республикада эсэргүү үгэсэлгэдэ хабаадалсадаг аад, Франциин газар дээрэ байhан бүхы үймөөшэдтэ эсэргүүгээр онсо байдал тухай хуулиие хэрэглэхэ ёhотой» гэжэ комитет тоолоно гээд бэшэг соонь тэмдэглэгдэнэ. Тиихын тулада фашизмда эсэргүүгээр арад зоной хэжэ байhан ябуулгануудые правительство зүбшөөхэ ёhотой гэжэ бэшэг соо хэлэгдэнэ.

«Гүрэнэй засагай органууд арад зонтой хамтаржа ябуулга хэhэн сагтаа фашизмын аюулда үрэ ехэтэй сохилто хэжэ шадаха гэжэ Францидахи, мүн бусад оронуудтахи дүй дүршэл харуулна. Ороной гол хүсэн бологшо олониитын зүгhөө дэмжэгдээгүй hаа правительство түргэнөөр гансаарданги байдалтай болохо юм» гээд бэшэгэй авторнууд онсолон тэмдэглэнэ.

«Һэрэмжэтэй байхыень, фашизмда эсэргүүгээр засагай органуудай абаhан хэмжээ-ябуулгануудые дэмжэхыень, демократическа эрхэ сүлөөдэ али болохоор халдан орогдо сохилто үгэхыень, тиигэжэ Алжирай асуудалые эбэй ёhoop гүй[...] шуулха аргатай болгохыень» ороной бүхы демократическа организацинуудые, эрхэ сүлөөдэ дуратай бүх[...] французуудые комитет уряалhан байна.

«Либерасьон» газетэ түрүү бэш[...] толилжо, республикада эсэргүү [...] сэлгэ эмхидхэгшэдые, тэрээндэ [...] маарталсагшадые эрид шууд буру[...]шааба.

Республиканска байгуулалты хамгаалхын тулада бүхы hүйдх[...] хэгшэдтэ эсэргүү шанга хэмжээнү[...]дые абахыень правительствоhаа г[...]зетэ эриhэн байна.

Үймөө хэгшэдтэй эбсэжэ, тэдэн[...] hулаар хандажа болохогүй гэжэ [...] дүүлхэ зуураа, газетэ иигэжэ т[...]дэглэнэ. «Урбагшад Алжир тээш[...] зугадан ошоно, зүгөөр тэдэнтэй [...]гэ hаналтайшуул Парижда үлөө[...] шэнэ добтолго бэлэдхэхын тула[...] сагые hамбаашалан, хүсэ шада[...] элсүүлхэ гэжэ байна. Республи[...]кын хуби заяае правительство[...] парламент даалгажа үгөө. Мүн[...] бүхы юумэ правительствоhаа ду[...]дыдаха байна» гэжэ газетэ түгэсх[...]дөө бэшэнэ.

Франциин ажалшад республикаяа, демократиие хамгаална

ПАРИЖ, майн 22. (ТАСС). Республикаяа хамгаалха тэмсэлээ Франциин ажалшад нэгэшье үдэр соо hуларуулнагүй. Республиканска hэрэмжын шэнэ шэнэ комитедүүд орон дотор байгуулагдана. Финистер, Мен ба Луара, Вар, Ланды, Вандея ба Об департаментнуудта иимэ комитедүүд hүүлэй үдэрнүүдтэ байгуулагдажа, бүхы орон дотор республиканска hэрэмжын 28 департаментска комитет бии болоо.

Парижай районой промышленна предприятинуудта, hуралсалай газарнуудта, гүрэнэй эмхи зургаануудта, больницануудта, байрын кварталнуудта фашизмда эсэргүүсэхэ хэдэн олон комитедүүд байгуулагдаа.

Республиканска байгуулалтые хамгаалха хэрэгтэ арад зониие элсүүлэн эмхидхэхын тулада ороной хэдэн олон муниципальна соведүүд ехэ хүдэлмэри хэнэ.

Республикые хамгаалжа байhан француз арадтай hаналаа нэгэдэжэ байhан тухайгаа Реюньон аралай (Индийскэ океан) хүн зон мэдүүлээ гээд «Юманите» газетэ мэдээсэ[...] Энэ арал дээрэ олон зоной хаба[...] далгатай митинг боложо, үймөөш[...]дые дары түргэнөөр хэhээхэ эри[...] хэhэн тогтоол баталан абаhан ба[...]на.

Республикые хамгаалха оролдо[...] гоёо бү hуларуулагты гэжэ ажа[...]шадые, бүхы демокрадуудые «Юм[...]ните» газетэ мүнөөдэр уряал[...] «Ажалшад, республиканецууд т[...] рүүшын ехэ амжалтануудые ту[...]лаа, зүгөөр тэмсэл дүүрээгүй ба[...]на. Юуб гэхэдэ, үгэсөө хэгшэд өө[...]цынгөө түсэб бэелүүлхэ ябадалh[...] арсаагүй байhaар, республик[...] илалта үшөө хүсэд хангагдаагүй».

Республиканска органууд[...] усадхахые, де Голлиин шанга зас[...] тогтоохын тулада Францида ба[...] халга хэхэ зорилгоор үймөөшэд[...] Алжирта база байгуулhыень мар[...]жа болохогүй.

Эндэ, Францида де Голль, тэ[...]нэй тала барилсагшад правител[...] во болон парламентда баала[...] хэнэ» гээд Франциин коммунист[...]ческэ партиин политбюрогой г[...]шүүн Вальдек Роше бэшэнэ.

Ливандахи байдал

БЕЙРУТ, майн 22. (ТАСС). Орон доторхи байдал шанга байhан зангаараа. Бейрудтэ, Саидада, Тиртэ, Наватиедэ, бусад городуудта забастовконууд болоhoop. Үнгэрhэн сүүдхэ соо Бейрудтэ 6 бомбо тэhэрээ. Нэгэ бомбо американска университедэй байшан шадар тэhэрhэн байна. Забастовкын хоёр недели соо үргэлжэлhэнhөө уламжалан, город соо эдеэ хоолой зүйл дуталдадаг болоо. Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй сэн хоёр-гурба дахин хүндэрhэн байна.

Бейрудтэхи байдал тухай «Аль-Кифах» газетэ иигэжэ бэшэнэ: «Арад зон забастовкоёо болюулхаяа байнагүй. Олон районуудта урда мэтэ хаалтанууд түхеэрэгдэнэ, окопууд малтагдана. Тон шанга тулалдаан болохоо байна гэжэ тухайлхаар болонхой».

Ливанай хойто талын хубида Баред мүрэн шадар байдаг полицейскэ участогые восстани хэгшэд добтолжо, ойро зуура байлдаа хэhэнэйнгээ hүүлээр, тэрэниие эзэлэн абаа гэжэ «Телеграф» газетэ мэдээсэнэ.

Триполи городhоо 25 километрын газарта байдаг Мунье гэжэ hууринда восстани хэгшэдэй, «аюулгүйе сахиха хүсэнүүд» гэдэгэй хоорондо тулалдаан болоо. Тэрэнэй үедэ хүнүүд алуулhан, шархатаhан байна.

Аккар районд восстани хэгшэдэй 1500 хүнhөө бүридэhэн отря[...] Хальба, Беркель городуудые эзэлб[...]

Триполи город шадар восстан[...] хэгшэдэй отрядууд 40 мянган хү[...]hөө бүридэнэ гэжэ «Ле Суар» г[...]зетэ бэшэнэ.

Хэблэлэй мэдээсэhэнэй ёhoo[...] Шуф гэжэ хадалиг газартай нют[...] ороной бусад районуудтай ямарш[...] холбоогүй болонхой.

Ливанай урда талын Хасба[...] гэжэ hуурин газарые восстани хэ[...]шэд эзэлэн абаа гэжэ «Ас-Сияс[...]» газетэ бэшэнэ. «Телеграф» газеты[...] мэдээсэhэнэй ёhoop Бекаа район[...] восстани хэгшэд Баальбек город[...] дахяад добтолоо, муниципалитед[...] байшангые галдаhан байна.

Ажалшадай депутадуудай Улан-Удын Городской Соведэй зургаадахи сесси зарлаха тухай

Ажалшадай депутадуудай Улан-Удын Городской (зургаадахи зарлалай) Соведэй зургаадахи сесси энэ оной майн 26-най понедельнигтэ болохо гэжэ Городской Соведэй депутадуудта ажалшадай депутадуудай Улан-Удын Городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитет мэдээсэнэ.

Ород драмын театр соо, үдэрэй гурбан часта сесси нээгдэхэ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16

Н 00737. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. 144.